

Kai laiko neliuka nė trupinių

Laureatas Albinas Baranauskas apie savo romaną ir rašytoją šiose dienose

Artėjant tradicinei "Draugo" literatūrinės šventės - koncerto iškilnei (ji rytoj, kovo 14 d., 3 val. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje) šiemetinių romano konkurso laureatą Albiną Baranauską užkalbinome vienu kitu artimos temos klausimu. Kai, anot paties rašytojo, plunksnos darbams bei jų apmąstymams laiko čia neliuka nė trupinių, tebūna tad ir mūsų pokalbis be ilgų įvadų ir be barokinių pagy-

Rašytojas Albinas Baranauskas, keturioliktojo "Draugo" romano konkurso laimėtojas.

į pakalnę. Prieš mano paties akis per porą paskutinių nepriklausomybės metų poezija mūsų gimnazijoje užleido vietą tada taip išgarsintam ir taip stropiai skleidžiamam krepšiniui. Nemanyčiau, kad gamtovaizdis gali turėti didesnės įtakos talento formavimuisi. Jei taip, tai šveicarai turėtų būti didžiausi poetai visoje Europoje. Tačiau kas sako, kad Suvalkijos gamtovaizdis nepasizymi grožiu, tas bus nesilankęs nė Gražiškuose, nė Alksninėje, nė Pajavonyje, nė Vištytyje.

Nežinau, kas bus mane paskatinęs rašyti. Gal Adomo Mickevičiaus poezija. Vienaip ar kitaip, mūsų namuose literatūra buvo labai vertinama, ir knygos meilė man buvo įdiegta dar prieš išmokstant skaityti.

Skaitytojui bus, be abejo, labai smalsu sužinoti ir šio Jūsų premijuotojo romano aplinkos ir veikėjų, ypač dviejų pa-

grindinių, genezę. Ar nėra romane tam tikro kiekio ir autobiografinių pėdsakų, kada puslapiuos jauti tokią intymiai šiltą nuotaiką?

Kaip pamatysite, svarbiausias knygos veikėjas yra mergaitė: vadinas, žodis "autobiografija" čia nederėtų. Galu užtikrinti, kad nė vienas iš veikėjų nėra nužiūrėtas iš gyvų asmenų, ir kad nė vienas įvykis nėra, sulig mano žinojimo, kada nors tikrai atsitikęs. Ta, kaip sakote, "šilta nuotaika", tai bus ne kas kita, kaip fonas, kurį, neslėpsiu, pasirinkau panašų į Vilkaviškį dėl to, kad lengviau įsivaizduočiau įvykius pažįstamoje aplinkoje. Tačiau tiek visame romane ir tėra tikrovės — tiktai fonas. Karklupėnai, tarp kitko, yra autentiškas vietovardis, toks buvo vienas senas ir garsus kaimas kažkur tarp Virbalio ir Vištyčio. Tikriausiai būsite apie jį girdėjęs ir Pats.

Pranešimuose apie konkursą premijuotojo Jūsų romano vardas buvo skelbiamas "J ir J", bet dabar jau atspausdintos knygos viršelyje romanas pavadintas "Karklupėnuose". Kodėl pakeitėte jo vardą?

Vardą pakeičiau, prispirtas leidėjų. Mat, senasis vardas jiems atrodė per daug neaiškus, kone matematiška abstrakcija. Tad ėmiau pavadinti ją sukonkrečiau.

Visa ligšiolinė, mums žinoma, Jūsų kūryba plaukė, sakykime, labiau įprasto ir tradicinio pasakojimo vaga, nesibaškydama moderniosios ir

(Nukelta į 4 psl.)

"VILNIAUS VARPAI" LITERATŪROS IR DAINOS ŠVENTĖJE

Ką solistė Lilija Sukytė dainuos Chicagoje ir kokie jos ateities planai.

"Draugo" šiemetinė literatūros ir dainos šventė yra, be kita ko, išskirtinė ypač savo muzikine programos dalimi, kurią išpildys viešnia iš Kanados solistė Lilija Sukytė. Pastaruoju metu mūsų dainininkė karjeros kelyje yra pasiekusi įsidėmėtinų laimėjimų ir ne vien tik lietuviškame dainos pasaulyje. Taigi šiuo momentu, kada jaunai lietuvaitei solistei jau ima atsiskleisti dainos meno rinktinių scenų uždangos, yra be galo smalsu iš pačios viešnios sužinoti šį bei tą apie rytojaus dienos koncertą Chicagoje ir apie bendrąsias šios dienos muzikines problemas. Tad prieš dainuodama, tegu Lilija Sukytė mums čia dar ir pakalba.

Kokia ir kodėl tokia bus jūsų koncerto programa?

Programon norėjau įjungti daug muzikinių stilių. Pradėsiu su "bel canto" iš Haendelio operos "Giulio Cesare". Vokiečių Lieder grupę atstovaus Wolf, o lietuvių dainas Markaitis ir Jakubėnas. Lėta impresonistinį Ravel (kurį, manau, interpretuoti, yra sunkiausia) kontrastuos kompozitoriaus Ninugningos ispanų dainos. Užbaigsiu rečitalį arija iš Giordano operos "Andrea Chenier". Tu-

Solistė Lilija Sukytė, rytoj, 3 val. popiet, dainuojanti "Draugo" dailliojo žodžio šventėje - koncerte Jaunimo centre, Chicagoje. Nuotrauka "Bella Studio"

riu prisipažinti, kad buvo gana sunku nusikratyti pagundos dainuoti operines arijas, kurias šiaip daug mieliau pildau. Bet tai būtų buvęs nusižengimas

prieš gerą koncertinį skonį!

Ką galėtumėt pasakyti apie lietuviškąją šio koncerto programos dalį?

Ja noriu pagerbti Chicagoje esančius mūsų kompozitorius — Jakubėną ir Markaitį. Markaičio, kaip dvasiškio, kuriniai yra įspūdingai gili. Dainuosiu soprano ir mezosoprano arijas iš jo kantatos "Vilniaus varpai" ir "Pastoralę" Konrasto pasirinkau dvi linksmas Jakubėno dainas "Na tai kas" ir "Baltosios piršlybos".

Kaip vertinate savųjų rečitalių publiką?

Maloniausia dainuoti yra publikai, turinčiai aukštą muzikinį supratimą, arba publikai be jokių muzikinių kvalifikacijų, vien nuoširdžiai mėgstančiai dainas. Miesčioniškas publikos skonis ir nieko nežinantys "žinovai" tik apsunkina, sukelia pyktį ir atima entuziazmą dainuoti. Tačiau kiekvienoje, kad

ir nedėkingiausioje publikoje, vis yra bent keli asmenys, kurie koncerto klausos iš visos širdies. Tiems žmonėms dainininkas ir yra įpareigotas atskleisti visą savo meną.

Kokie įspūdžiai iš pastarojo Kanados dainininkų konkurso?

Šiais metais CBC talentų pasirodymuose laimėjau II-rą vietą. Iš visos Kanados čia būna išrinkti du geriausi dainininkai, kurie finale dainuoja su CBC simfoniniu orkestru per CBC radijo tinklą. Finalinės varžybos vyksta Montrealyje. Dabar esu angažuota įvairiems dainavimams per CBC radiją.

Kokia Jūsų nuomonė apie 20-to šimtmečio muziką ap-
laimai?

Muzika yra gyva žmogaus jausmo apraška. Ji keičiasi su kiekvienu šimtmečiu ir kiekviena kultūros raida. Būtų klaidinga užmerkti akis prieš dabartinio šimtmečio muzikinę kūrybą, nors ji ir atrodytų kai kam nesuprantama. Savo programoje specialiai parinkau du lietuvių dabarties muzikos atstovus — Markaitį ir Jakubėną — nors jie ir nėra fanatiškai "modernūs".

Kokie kompozitoriai Jums labiausiai patinka? Koks muzikinis "žanras" Jums arčiausiai prie širdies?

Labiausiai man patinka opera ir, jei sąlygos leis, norėčiau siekti operinės karjeros. Tačiau kiekvienam šios rūšies menininkui yra privalomi ir dainos rečitaliai, kurie ne tik tobulina bendrą muzikalumą, bet ir padeda dainininkui opere. Mėgiamiausi mano tarptautiniai kompozitoriai — Puccini, Verdi, Mozart, Wagner. Iš lietuvių labiausiai mėgstu K. V. Banaitį.

Po visos eilės pasisėkimų, kokie yra Jūsų ateities planai?

Jų yra daug.

Vasario 18 d. filmavau televizijos programą su Renata Tebaldi ir baritonu Louis Quilico. Jau 1964 metais Sadlers Wells operos direktorius Hammond siūlė man kontraktą su Sadler's Wells opera Londone. Kadangi buvau tik antruoje studijų metuose, kontraktą nepriėmiau.

(Nukelta į 2 psl.)

Literatūros ir muzikos paraštė

Kada ima skleistis gražiausieji kultūros žiedai

Kasmetinės ir tradicinės "Draugo" literatūros šventės ir koncerto išvakarėse negali žmogus atsikratyti malonaus jausmo, kad vis dėlto esame dar gyvi, jeigu jau net keturiolika

metų iš eilės kultūrinės brandos egzaminą puikiai išlaiko ir rašytojai, ir mecenatai, ir leidėjai, kompozitoriai ir vokalistai. Šias mūsų kultūros sritis akcentuojantis kasmetinis įvykis, kasmetinis pakilių kūrybinės nuotaikos siūbtelėjimas man vis primena sodriai bręstančios laisvosios Lietuvos paskutinįjį penketį, kada Vasario 16 išvakarėse į Kauno valstybinį teatrą, į valstybinės literatūros premijos įteikimą ir koncertą suplaukdavo šviesi dailliojo žodžio mylėtojų minia. Deja, šiandien Lietuvos okupantui tokia lietuviškosios kultūros demonstracija būtų didžiai neparanki. Todėl pokario metais bandytos ten atgaivinti valstybinės literatūros premijos greitai buvo vėl numarintos ir palaidotos. Šitokioje situacijoje kasmetinė "Draugo" literatūrinė šventė lyg ir įgauna anų didžiųjų Kauno ir Vilniaus literatūros vakarų tęstinumo tradiciją ir prasmę.

Mane jaudina antikinių graikų kone religinė pagarba daillajam žodžiui literatūroje bei muzikoje. Tragedijos autorių varžybos ir laurus laimėjusių veikalų išpildymai Dionizo šventėse juk žymi anos kultūros aukso amžių. Ir man vis dingojas, jog tada, kai tauta dailųjį žodį ir muziką ima laikyti kasdienine savo dvasios duona, tik tada ima skleistis patys gražiausi jos kultūros žiedai. Tad ir su pagarba kadaise Austrijos Gra-

zų žiūrėjau į viduramžinių mūrų liekanas su įrašu vario lentoje, jog šioje vietoje tūkstantis du šimtai taisy ir tais metais minezingerių varžybose skaitęs ir dainavęs savo poeziją didysis Walther von der Vogelweide. Ir argi tai nebuvo viduramžių kultūros našiausieji metai. Tos pagarbos kūrybiniam žodžiui žmogaus širdyje nenuslopino nei šio šimtmečio apokaliptiniai kariai,

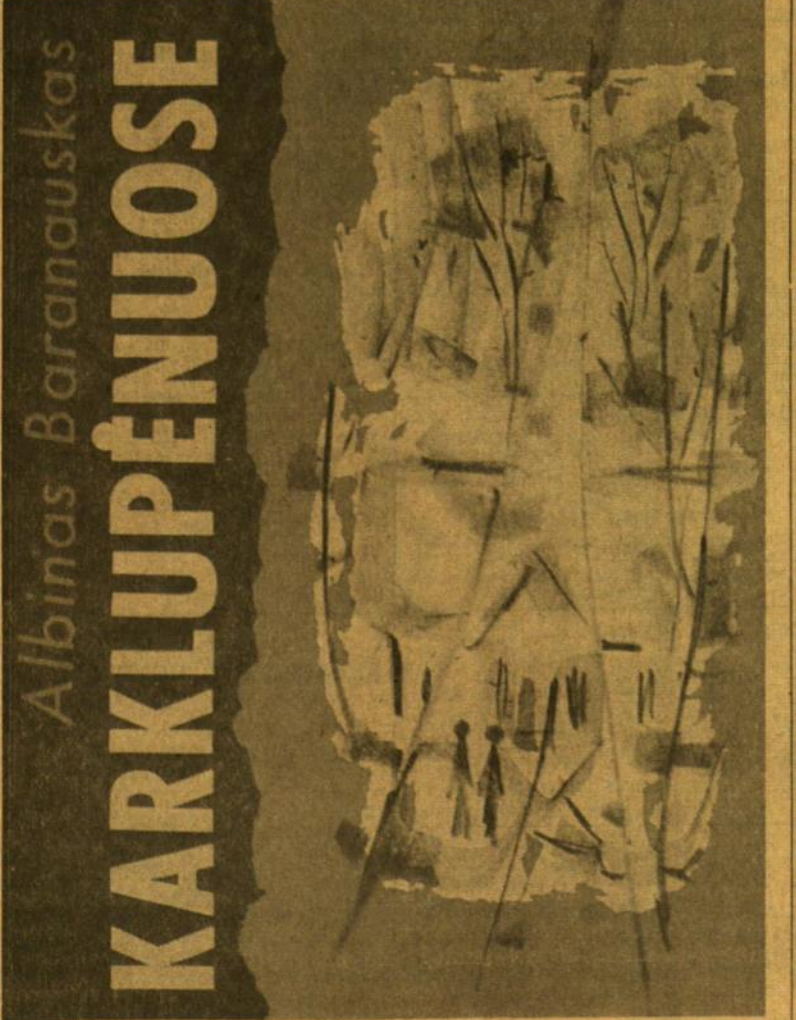
(Nukelta į 2 psl.)

Keturioliktoji "Draugo" romano konkurso jūry komisija, atžymėjusi Albino Baranausko romaną. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Nelė Mazalaitė, kun. V. Bagdanavičius, MIC, posėdyje, kaip stebėtojas, atstovavęs "Draugą", komisijos pirm. Pr. Naujokaitis; antroje eilėje iš kairės į deš. — Alf. Samušis, komisijos sekret. P. Jurkus ir prof. J. Brazaitis.

Šiame numery:

- Literatūros ir muzikos paraštė.
- Kai laiko neliuka nė trupinių.
- "Vilniaus varpai" dailliojo žodžio koncerte.
- Lietuviškojo švietimo tvirtovė.
- Knygos "Vienų vieni" recenzija.
- K. Žoromskio parodų programa.
- Stasės Sakytės eilėraščiai.
- Dar dėl lituanistikos.
- Pagerbtas lietuvis muzikas.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Premijuotojo A. Baranausko romano "Karklupėnuose" viršelis, pieštas Pauliaus Jurkaus. Knyga jau bus galima įsigyti premijos įteikimo iškilnėje rytoj.

LIETUVIŠKOJO SVIETIMO TVIRTOVĖ

15 metų Chicago Aukštesniajai lituanistikos mokyklai

JUOŽAS MASILIONIS

1949 m. pavasarį ir vasarą į Chicago atvažiavo daugybė lietuvių tremtinių iš Vokietijos ir kitų kraštų. Rudenį, pradėjus vaikams eiti į mokyklas, daugeliui tėvų kilo mintis, ar nebūtų galima įsteigti kokios nors formos aukštesniąją lituanistikos mokyklą. Šis klausimas, be abejo, buvo tėvų svarstomas įvairiausiose vietose ir visokiomis progomis, todėl nustatyti, kas pirmiausia šį klausimą iškėlė, būtų tuščias darbas.

Sumanymas ėmė konkrečiau realizuotis tik tada, kai buvo atsiradusi Mokytojų sekcija, suorganizuota 1949 m. lapkričio 12 d. prie Lietuvių tremtinių draugijos, kuriai tuo metu vadovavo kun. A. Stašys. Mokytojų sekcijos valdyba (pirm. St. Rudys, vicepirm. D. Velička, sekr. dr. A. Šešplaukis, narys dr. P. Jonikas) aukštesniosios lit. mokyklos klausimą svarstė savo posėdžiuose ir ieškojo ryšių su tėvais. Tėvams pritarus, sekcijos pirm. St. Rudys pakvietė mokytojus, ir, gavus patalpas šv. P. M. Nekalto Prasidėjimo parapijos mokykloje Brighton Parke, darbas buvo pradėtas 1950 m. kovo 11 d.

Pirmąją dieną susirinko apie 50 mokinių ir 5 mokytojai: vedėjas St. Rudys, tikybos mokyt. kun. J. Kidykas, S. J., lietuvių kalbos — dr. P. Jonikas, lietuvių literatūros — B. Babrauskas ir Lietuvos istorijos — dr. V. Sruogienė. Atidaromąją kalbą pasakė ved. St. Rudys, po to kalbėjo visi mokytojai, o dr. P. Jonikas skaitė paskaitą apie J. Jablonskį.

Ir taip prasidėjo darbas, netrūkęs per penkiolika metų, turėjęs daug rūpesčių ir vargų, bet ir palikęs Chicago lietuvių gyvenime neįsivaizduojamą pėdsaką. Sukakties proga pažvelkime į suglaustą Chicago Aukšt. lit. mokyklos istoriją (Plati istorija bus šių mokslo metų mokyklos metraštyje).

Patalpos

Vienas iš reikalingiausių mokyklai dalykų — patalpos. Besikurianti ir beauganti mokykla dėl jų turėjo daugiausia vargo ir rūpesčių. Kurdami mokyklą, steigėjai kreipėsi į prel. A. Brišką, šv. P. M. Nekalto Prasidėjimo parapiją, kleboną, ir jis leido naudotis savo parapijos pradžios mokyklos patalpomis. Šiose patalpose mokykla išbuvo iki 1952 m. galo.

Nuo 1953 m. pradžios iki 1954 m. spalio 9 d. mokyklą priėmė šv. P. M. Gimimo par. klebonas kan. (dabar prel.) J.

Paškauskas. Nuo 1954 m. spalio 16 d. patalpos gautos šv. Kryžiaus par. mokykloje pas kun. A. Linkų. Čia mokykla išbuvo tik vienerius mokslo metus.

1955-56 ir 1956-57 m. m. patalpas davė prel. B. Urba šv. Jurgio parapijos pradžios mokykloje. Ilgesniam ar trumpesniam laikui priėmusių mokyklą garbei tenka pasakyti, kad jie, leisdami naudotis nemokamai patalpomis, žymiai palengvino mokyklos kūrimosi laikotarpio sunkumus. Iš vienos vietos keltis į kitą nebuvo sunku, nes tuo laikui mokyklą beveik jokio inventoriaus neturėjo.

Nuo 1957 m. rugsėjo 7 d. mokykla naudoja Tėvų jėzuitų naujomis, erdvomis ir moderniomis patalpomis — Jaunimo centru. Mokykla labai dėkinga kun. Br. Kristanavičiui, S. J., pastatydinusiame šiuos rūmus ir priklaudusiame mokyklą, kun. Br. Markaičiui, dabartiniam Tėvų jėzuitų provinciolui, už didelį palankumą ir kun. J. Kubiliui, už didelę kantrybę drauge su mokyklos vadovybe, besisiliejant kasdieniniais mokyklos reikalais. Be šių patalpų mokykla vargiai būtų sulaukusi 15 metų amžiaus.

Dėstomieji dalykai

Mokykla buvo įkurta noru ir tikslu papildyti lietuviškojo

Chicago Aukšt. Lit. mokyklos 1964-65 m. m. pirmieji mokiniai. Pirmoje eilėje (iš k. į d.) sėdi: Z. Bilaišytė (7), A. Pavilaitė (5B), G. Vilkaitė (7), mokykl. dir. J. Masilionis, E. Aglinskaitė (7), M. Baranaukaitė (5A) ir B. Lieponytė (5B). Stovi: I. Snekutytė (6B), O. Čičikas (8B), V. Kulbytė (8A), L. Alenskas (6A), R. Lampasytė (8A), R. Černius (6A) ir A. Saulytė (5A). V. Noreikos nuotr.

jaunimo, besimokančio amerikietiškoje mokykloje, žinias taisyti lietuvininiais dalykais, kurių būdavo mokoma vyr. lietuviškos gimnazijos klasėse ir ku-

Chicago Aukšt. Lit. mokyklos mokytojai. Pirmoje eilėje (iš k. į d.) sėdi: N. Pupienė, kun. A. Kezys, S. J., sekr. A. Šimaitienė, dir. J. Masilionis, vice-dir. I. Serapinas, A. Rūgytė, Stovi: D. Velička, dr. V. Literskis, B. Prapuolenis, V. Liulevičius, A. Dundulis. Nuotraukoje trūksta E. Jasaitienės, kun. J. Raibūžio, S. J., I. Smiellauskienės ir Z. Visockienės.

rių jie čia, ir geriausius norus turėdami, negauna. Dėl to klasių buvo pavadintos vyr. liet. gimnazijų klasių vardu: 5, 6, 7 ir 8, o dėstomųjų dalykų branduolį sudarė tikyba (R. kat.), lietuvių kalba, lietuvių literatūra ir Lietuvos istorija. Tik tu keturių dalykų buvo mokoma nuo pat mokyklos įsikūrimo iki 1952-53 m. m. pabaigos. Nuo 1953-54 m. m. pridedėjo dainavimą, tautinius šokiai ir j. m. m. pabaigą — Lietuvos geografiją.

Nuo 1956-57 m. m. pradžios įvestas dar vienas dalykas — tautodailė, o nuo 1965 m. vasario 13 d. — skaitymas.

Programos

Pačioje pradžioje mokykla laikėsi tradicinės Lietuvos gim-

nazijos programą, kurią, kaip ir me tėvų susirinkime priimtas, užbaigiant kai kuriuos ilgiau užsitęsusių nesutarimų ir išlyginant nuomonių skirtumus.

Direktorai

Pirmuoju mokyklos direktoriumi, kuris, berods, vadinosi vedėju, buvo St. Rudys. Jis nuo 1950 m. rudens direktoriumi paskyrė B. Babrauską, kuris tas pareigas ėjo iki 1955 m. rugsėjo 2 d. Jo laikais buvo apsvastytos ir priimtos mokyklos programos ir statutas.

Priėmus statutą, trečiuoju direktorium buvo 1955 m. rugs. 2 d. išrinkta A. Rūgytė. 1957 ir 1959 m. ji buvo perrinkta. Jos rūpesčiu ir pastangomis mokykla įsigijo inventorių už apie 7000 dol. Taip pat jos rūpesčiu suor-

donavo mokyklai, S. J., 1960-61 m. m. J. Masilionis ir nuo 1961-62 m. m. pradžios A. Šimaitienė.

Mokytojai

Nuo mokyklos įsikūrimo 1950 m. kovo 11 d. iki 1965 m. kovo 11 d. — penkiolikos metų tarpe — ilgesnį ar trumpesnį laiką yra dirbę 52 mokytojai: D. Augienė, B. Babrauskas, A. P. Bagdonas, Vl. Baltrušaitis, L. Brazdienė, V. Cibavičius, A. Dundulis, (Nukelta į 4 psl.)

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezai, Med. bandai, Spec. pagalba kojomis (Arch Support) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniai 10-12 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoninė priimama susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WALbrook 5-5076

Res. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Resid.: 3241 West 60th Place
Tel.: REpublic 7-7808
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3 val.; trečiadieniai uždaryta. Antradieniai ir penktadieniai vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-dos ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniai 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telefonas: 476-4042
Resid. tel. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9, val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 v. p., popiet. Li-
gioninė priima pagal susitarimą

Tel. ofiso 735-4477; rez. PR 5-6900
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD, MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti MI 3-0001

konu. J. Raibužis, S. J., 1960-61 m. m. J. Masilionis ir nuo 1961-62 m. m. pradžios A. Šimaitienė.

"Vilniaus varpai" literatūros ir dainos šventėje

(Atkelta iš 1 psl.)

Šiais metais turio daug vertingų operinių pasiūlymų, kuriuos paskelbsiu, pasirašius kontraktus. Galia tik pasakyti, kad netrukus (greičiausiai vėlybą rudenį ar žiemą) išvyksiu neribotam laikui į Europą...

Šiuo metu rimtai dirbu prie Healy William operos "DEIRDRE", kurios pasaulinė premjera įvyks balandžio mėnesį. Joje turiu titulinę "Deirdre" rolę.

Turėsime ar neturėsime progą kada nors ir kur nors ana Suktės — Deirdre pasauline pramjera pasigrožėti, tačiau rytoj, kovo 14 d., 3 val. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje, visiems yra reta proga čia pat jos balsą išgirsti.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-8867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 12-3 v. p. p. Trečiadieniai uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadieniai uždaryta. Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PROspect 8-0981
DR. JANINA JAKŠKEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šešt. uždaryta.

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso PR 6-1795 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. nuo 12-4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadieniai 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakaro. Trečiadienį nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 8 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirm., ketvirt. 5-8 antr., penktad. penkt. 1-4. Priimnėja tik susitarus.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p. Trečiadieniai uždaryta.

Prof. V. Jakubėnas akompanuoja Lilijos Šukytės koncertui "Draugo" dailiojo žodžio šventėje.

Prof. V. Jakubėnas akompanuoja Lilijos Šukytės koncertui "Draugo" dailiojo žodžio šventėje.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel. of. ofiso: PULman 5-6766
Namu: BEVerly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-3 p. p. ir treč. uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. C. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 935-7097
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
Val.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir šeštad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sy. Kryžiaus ligoninę
Val.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
Val.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien trečiadieniai uždaryta; šeštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 6-0730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslelių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2354 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p. Penkt. tik 1-3 p. p. Trečiadienį ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLIFFside 4-2896
Resid. telef. WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos: ketvirtą dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniai ir šeštadieniai uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniai nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimnėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Šeštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadieniai uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Šeštad. nuo 2 iki 4 v. Treč. ir šešt. tik skubiais atvejais ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį

Literatūros ir muzikos paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

ruos. O ką jau bekalbėti prie aukšto lygio dainos recitalius. Užtenka tik dirstelti į kiekvieną savaitę laikraščių skelbiamas programas.

* Zvelgdami į kitus, jokių būdu nemenkiname savųjų pastangų. Juk mes ne vienu atveju sugebame padaryti nedėkingose išeivijos sąlygose tai, ką kitos tautos laimi nuosavoje žemėje ir daug palankesnėje aplinkoje.

Mūsų rašytojai ir mūsų muzikos pasaulio žmonės duoklę bendram tautos kultūros aruodui sąžiningai atiduoda kiekvienais metais, kiek tik jų jėgos leidžia. Tebūna tad vienintelis pageidavimas, kad ir visa lietuviškoji visuomenė neliktų kurčia tam, kas ypač padaro žmogų žmogumi ir tauta tauta pakeliumi ir jų dvasios išsiskleidimo viršūnė.

K. Brd.

Statutas

Mokyklos vidaus gyvenimas (daugiausia įvairios tėvų ir mokytojų sudarytų organų funkcijos ir santykiai) yra tvarkomos statutu, kuris pirmą kartą buvo priimtas 1955 m., nuo 1960 m. vasaros iš naujo peržiūrėtas ir 1964 m. vasario 23 d. visuotinia-

Mokytojų tarybos sekretoriai

Mokytojų tarybos sekretoriais pradžioje iki 1956-57 m. m. pabaigos yra buvę vicedirektoriai (su maža išimtimi 1954 m. rudenį, kada sekr. buvo A. Šimaitienė). Nuo 1957-58 m. m. pradžios šios pareigos buvo atskirtos, ir nuo to laiko iki 1959-60 m. m. pabaigos sekr. buvo

Vienų vieni

dvidešimt penkerių metų rezistencijoje

JUOZAS KOJELIS

N. S. Sūduvis, VIENŲ VIENI. Dvidešimt penkerių metų rezistencijoje. Išleido J. Laisvę fondas lietuviškai kultūrai ugdyti 1964 m. Skyrių piešiniai ir aplankas Pauliaus Jurkaus. Knyga 424 psl., kietai įrasta. Kaina 4 dol., gaunama "Drauge".

*

"Anglis, tūkstančius metų išgulėjusi po žemėn, į paviršių iškelta, virsta šildymo, kaitinimo, deginimo priemone.

Gyvenimo faktai, kai juos iškelia aikštėn, gali taip pat šildyti, kaitinti ir net deginti deginti — jei jie ras dvasią, galinčią kaisti ir degti", rašo N. E. Sūduvis naujai pasirodžiusioje "Vienų vieni" knygoje (381 psl.).

"Vienų vieni" — tai lietuvių tautos rezistencijos faktų knyga. Tik tie faktai nesuregistruoti šaltu skaičiavimo mašinoms tikslumu, o autoriaus rūpestingai atrinkti, sąžiningai pasverti, giliai išgyventi, tarsi asmeninių įvykių drama, ir pasiūti į viešumą ieškoti širdžių, kurios gali kaisti ir degti. Šia prasme ir pati knyga tampa rezistencinių veiksmų, įsijungiančių į 25 m. rezistencijos faktų grandinę. Knygoje sutelkti rezistencijos faktai iš abiejų okupacijų — rudosios ir raudonosios, tačiau pirmajai skirta žymiai daugiau vietos. Mat nacių teroras jau yra tapęs istorine praeitimi ir iš lietuvių tautos paėmęs mažesnę aukų kiekį. Bolševikinė okupacija, prasidėjusi prieš 25 metus, tebėra šios dienos tikrovė, kuriai tebesipriešina ne tik laisvasis ir pavergtasis lietuvis, bet ir kiekvienas žmogus, nepraradęs moralinių vertybių jausmų.

Prof. S. Sužiedėlo pateiktais duomenimis autorius įrodo, kad XX amžiaus bolševikų agresija nėra nauja Rusijos imperializmo apraška, bet organiška caristinės politikos tęsimas. Iš Maskvos kunigaikštijos prieš šešetą šimtmečių išsilejęs tvanas slinko visom kryptim ir imperialistinės bangos plakėsi į visas puses. N. E. Sūduvis prie caristinio ir bolševikinio imperializmo palyginimo pakartotinai grįžta ir faktais įrodo jų identišumą ne tik tiksluose, bet ir priemonėse. Ir verčiant "Vienų vieni" knygos lapus, pripildytus bolševikų padarytų ir daromų Lietuvai ir lietuviams skriaudų, paženklinų aukščiausiu barbarišku, prisimena prof. Nicholas L. Fr. Chirovsky "The Economic Factors in the Growth of Russia" veikale padarytas teigimas, kad "visa rusų politinė filosofija subordinuota principui, ruošdamasis nugalėti stipresnę varžovą, auk silpnesniųjų sąskaiton. Mongoliški psichiniai elementai rusų dvasioje išsivystė į kažkokį iracionalų beveik psichopatinį norą kariuoti, plėstis, pavergti žmones ir kraštus, neturint jokie racionalaus šių žygių pateisinimo". Štai kodėl tautinių mažumų sprespauda Rusijoje visada buvo labai kruvina, tik sovietai naikino pastangas sustiprino ir teroro priemones patobulino.

Kodėl nesipriešinta?

Įvykius, vedusius į Lietuvos okupaciją, "Vienų vieni" knygos autorius aprašinėja ramiai, nuosekliai, nesišvaistydamas kalbiniais ir neversdamas atsakomybės nei asmenims, nei grupėms. Net tokį kontroversinį klausimą, kas atsakingas už nesipriešinimą rusų okupacijai 1940 m., kuriam sakysime, A. Merkelis "Antano Smetonos" knygoje skiria ištisus puslapius, "Vienų vieni" autorius išsprendžia vienu taupiai taikliu sakiniu: "...prezidentas nesiryzo pri-

simti atsakomybės už pasipriešinimą ir pavedė gen. St. Raštikiui sudaryti naują vyriausybę" (32 psl.). Tačiau anuometinė Lietuvos vyriausybė diplomatinėmis priemonėmis viską padariusi, kad nepriklausomybė būtų apsaugota. Bet ar išvis prasminga būtų buvę ginklu priešintis? Sūduvis tokio klausimo nestato ir į jį tiesioginio atsakymo neduoda, bet savo poziciją išreiškia vieno skyriaus užsklandinė mintim: "Taip taigėsi dramatiškas min. Urbšo pasipriešinimas diplomatinio keliu. Jis negalėjo sulaukyti Maskvos agresijos, kada pasipriešinimo neparėmė efektyvi ginkluota jėga" (32 psl.).

Toliau knygos autorius, sintetiniu įžvalgumu įdomiai interpretuodamas faktus, veda skaitytoją per pirmąją bolševikų okupaciją, kuriai pasiprieši-

N. E. Sūduvio knygos aplankas, pieštas Pauliaus Jurkaus.

nimą lietuvių tauta apvainikavo visuotiniu 1941 m. birželio mėnesio sukilimu ir Laikinosios Lietuvos vyriausybės sudarymu. Prasidėjo vokiečių okupacija. Savo kovoje už Lietuvos laisvę ir dabar buvome palikti vienu vieni, tačiau, kaip ir pirmojoje bolševikų okupacijoje, turėjome ir vieną sąjungininką — viltį. Vieni atveju viltys pasitvirtino, kitu — tapo viltingomis iliuzijomis. Bet ir šiandien, iš 25 m. perspektyvos žvelgdami į anas dramatinės įtampos dienas, sklindanai pilnas įvykių ir vardu, galime pagrįstai didžiulius rezistencijos vadų tautiniu idealizmu, politine išmintimi ir rezistenciniu dinamizmu.

Iš naujo okupanto gavus šiek tiek "asmens laisvės turinio" (75 psl.), Laikinoji Lietuvos vyriausybė ir po jos sekusi pagrindinė rezistencijos vadovybė šią mažytę erdvę išnaudojo nepaprastai tiksliais, drąsiems ir sėkmingiems politiniams manev-

Kodėl nesipriešinta?

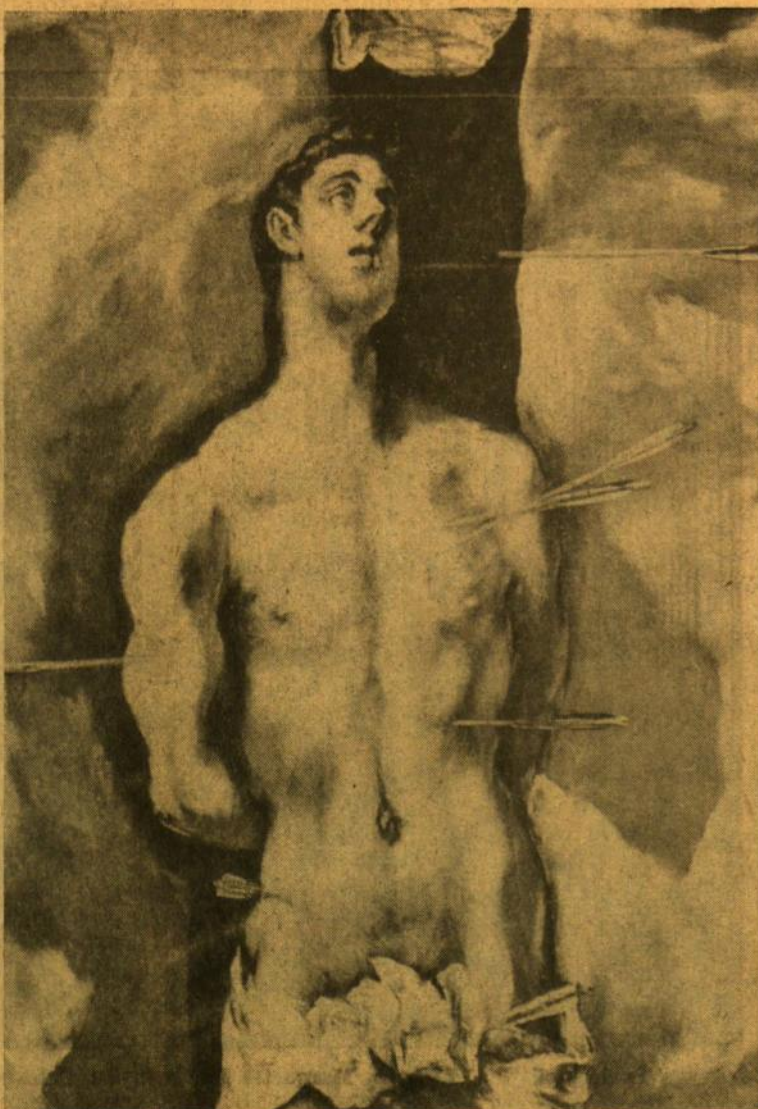
Įvykius, vedusius į Lietuvos okupaciją, "Vienų vieni" knygos autorius aprašinėja ramiai, nuosekliai, nesišvaistydamas kalbiniais ir neversdamas atsakomybės nei asmenims, nei grupėms. Net tokį kontroversinį klausimą, kas atsakingas už nesipriešinimą rusų okupacijai 1940 m., kuriam sakysime, A. Merkelis "Antano Smetonos" knygoje skiria ištisus puslapius, "Vienų vieni" autorius išsprendžia vienu taupiai taikliu sakiniu: "...prezidentas nesiryzo pri-

rams, o paskutinis L. L. vyriausybės vardu generaliniam komisarui pasiūstas e. min. pirm. p. prof. J. Ambrazevičiaus pasirašytas raštas ateities kartoms liks vienu šviesiausiu šios kovos liudijimu. Tame dokumente tarp kitko buvo pažymėta, kad vyriausybė "savo veikimą laiko sustatdytą prieš savo ir tautos valią". Tokiu savo nusistatymo formulavimu laikinoji vyriausybė pažymėjo, kad ji nelaiko savęs likviduota, nei sukilimo jai skirtu uždaviniu nelaiko baigtu... (88 psl.). Likimo ironija, kad tai, ko neįstengė vokiečiai padaryti, padarė saviškiai: Laikinoji Lietuvos vyriausybė galutinai buvo sulikviduota "karui pasibaigus 1945 kai kurių grupių ultimatyviu reikalavimu" (350 psl.).

Kova be vilties laimėti

Didžiausios dramatinės įtampos rezistencinė kova pasiekia antrosios bolševikų okupacijos metu. Pradžioje ginkluotas partizanų kovos vis dar lydi viltis, kad karą laimėjusios Vakarų demokratijos vykdys Atlanto chartos įsipareigojimus. "Rūstus heroizmas kaitaliojasi su lyriiniu sentimentalumu partizanų istorijos vaizduose" (226 psl.). Vėliau prasideda "desperacinis praregėjimas, kad tos pagalbos nebus, kad priešas nenuveikiamas, tačiau kelio atgal nėra ir belieka viena išeitis — tęsti priesaiką iki savo asmeninio žuvimo, nesijaučiant net, ar ta asmeninė auka bus kam nors prasminga. Tai aukščiausias tragikos niuansas partizano likime" (227 psl.).

Jaudinanti Lietuvos partizanų istorija pirmą kartą prieš laisvųjų lietuvių akis buvo atskleista 1950, išėjus J. Daumanto

El Greco (ispanų dailininkas, miręs 1614 m.) šv. Sebastijonas Paveikslas Prado muziejuje Madride, Ispanijoje

knygai "Partizanai už geležinės uždangos". Sunku buvo kai kam ten aprašyti įvykius patikėti. Reikėjo, kad Burlicikas, "Vanaigai iš anapus", "Faktai kaltina" ir t. t. Daumanto žodžius patvirtinti.

Antroji knygos laida — "Par-

tizanai", išėjusi 1962, savo papilduose atskleidė daugiau rezistencijos paslapčių. N. E. Sūduvis dabar, pasikeitus situacijai, jau prakalba dalinai istoriko žodžiu. Daumantas operavo vien slappyvardžiais, nes tuo metu (Nukelta į 5 psl.)

Vaizduotė, skonis ir forma

Dail. K. Žoromskio apžvalginių parodų proga

PETRAS MELNIKAS

Istorijos eigoje tapyba blaškėsi, ieškodama ir panašumo, ir charakteringumo, ir grožio tapomame objekte. Ilgus šimtmečius tapytojai tapė ir šventuosius, ir heroines scenas, portretus, natūrmortus ir tapybišką (impresionistišką) peizažą. Apie 1910 metus tapyba pasijuto kryžkelėje. Tuo laiku fotografai ją pradėjo lenkti panašume, profesionalai karikatūristai charakteringume, o grožio temos buvo beveik išsemtos ir nusibodusios.

Tapyba po kryžkelio krizės

Šią savo sunkiausią krizę tapyba pergyveno, atrasdama visai naują ir "saugią" srovę. Nėrimaujančių tapytojų grupės pradėjo vaizduoti tai, ko niekas dar nematė: naujas nedaiktines formas, naujas spalvas ir emocijas. Tokiu būdu po impresionizmo, kubizmo, ekspresionizmo

ir fauvizmo eksperimentų (lėto ir sistemingo pasitraukimo nuo objekto) atsirado nemaža srovė, kurios buvo visai abstrakčios. Ironiškai kalbant, jų įtaka buvo didesnė teatrui, literatūrai, architektūrai bei augančiai industrijai.

Po raizonizmo¹⁾, suprematizmo²⁾, konstruktivizmo³⁾, de stizmo⁴⁾, purizmo⁵⁾ ir kitų naujų srovių, dadaistai apsiėmė sugriauti visas atgyventas meno tradicijas ir jų etiką. Jie mėgino įvairiausią techniką ir medžiagą ir stengėsi įrodyti, jog "viskas, ką menininkas išspiauna, yra menas".

Po šitokio dadaistų sukeltos chaoso meno vertė atrodė reliatyvi. Į klausimą, kodėl vieni paveikslai yra meno kūriniai, o kiti ne, meno kritikai pasidarė vis sunkiau ir sunkiau atsakyti.

Realybė ir vaizduotė

Kalbant apie nedaiktinę (abstraktinę) tapybą, menininko vaizduotė, jo skonis ir forma yra dažnai svarstomi ir stengiamasi gilintis į tapytojo minčių darbą. Jo vaizduotė kartais klaidingai suprantama kaip sugretinimas dviejų labai tolimų viens kitam dalykų. Meno kūryboje vaizduotė neturėtų neigti realybės, priešingai, turėtų į ją gilintis ir ją vaizduoti be protinių pastangų.

Jausmai, ne protas, yra svarbūs meno kūrėjui, ir jo kūryba yra sėkmingesnė, jei jis pergyvena viziją ir ją stebi (užfiksuoja popieriuje) nuo jos atitolęs.

Skonis ir forma

Skonis⁶⁾ pasireiškia menininko numatyme, kas yra geriausia jo kūrinių: pasirinkimas temų, spalvų ir technikos. Tačiau viziją pergyvenančio kūrėjo šie skonio elementai turi būti pamiršti. Vien tematika, spalvos ir technika nesukūrė meno. Tikslai ir mechaniška nedaiktinė tapyba (purizmas⁷⁾) čia dažnai suklumpa.

Dail. K. Žoromskis Nuotr. V. Maželis

Meno kūrinys pasireiškia ir savo forma. Bet forma, kad būtų meniška, turi būti sukurta — ne nukopijuota ar išrasta. Ji turi būti "žmogiška", giliau įžvelgta realybė, nes menas prasideda ir baigiasi žmoguje ir jo turtingoje vaizduotėje. Originali forma kartais yra vertingiausias elementas nedaiktinėje tapyboje (suprematizmas⁸⁾).

Neišvengiama raida

Meno teorijos ir mokslo pažanga yra neišvengiama. Neleistina, kai meno pažanga dažnai yra sutinkama su panieka ir ironija. Menas sistemingu keliu pradėjęs domėtis paviršiaus realybe (impresionizmas), vėliau realybe (ekspresionizmas), formos nukomponavimu (kubizmas), galų gale priėjo prie objekto formos disintegracijos (abstraktizmas). Aišku, sunku tikėti į teorizuojantį meną, atitrūkusį nuo šių dienų problemų ir jo vaizdavimo, bet ir nedova-

SUSKELDĖJUS ŽEMĖ

SAUSRA

Sausra...
Žemė suskeldėjus.
Kalmi pavirtę į akmenį.
Atvertos gilios prarajos.
Neperratomos.
Neatsaukiamos.

Sausra...
Grabai suskeldėję.
Vėdai pavirtę į akmenį.
Išsekę asarų katedros —
Ir lietus neatsaukiamas.

TAPYBA

Pasikelsiu vėl į tamsią erdvę,
Nerimastingais brūžiais nuvinguosiu
Begalybės kelią —
Aštriais,
Nerimastingais brūžiais sukaposiu tamsą,
Kad neramus laukimas nuskaidrėtų
Iržtom kibirkštīm.

Tada ir vėl paliesiu tamsią erdvę,
Nerimastingais brūžiais nužymėsiu
Begalybės kelią —
Ir prieblondoj gėrėsios
Atrastąją,
Vaiskia dėmelę.

NIEKAD

Paskutinėn paslaptin nužengęs,
Tu jau niekad neatelsi
Ieškoti ir... nerasti.
Tiktai abstraktiškai pravertas
Pedestalas
Akmenis širdim virpęs —
Kartos, kaip dykuma žėrėjo,
Kai švietė žvaigždės...

notina, kai menas tampa savo siauro akiračio vergu.

Savi laukai ir K. Žoromskio kūryba

Po ilgo kontakto su Vakarų menu, pastebime, kad ir visa eilė lietuvių dailininkų įsijungia į šių dienų meno etapą, dalis nerimą, o kai kurie net ir agresyviai sprendami jo problemas.

Dailininkas K. Žoromskis, turėjęs savo apžvalginę parodą praėjusių metų rugsėjo 13—20 d. Detroite ir šį šėštadienį (kovos mėn. 13 d.) tokios pat apimties parodą atidaręs Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, yra vienas iš pastarosios grupės. Jis mėgina įvairius stilius, bet yra negriežtas jų vartojime.

Jo akademiškos įtakos spalvos, pilki rimti tonai dar tinka priešabstraktinių temų ir stilių sprendimui ("Kristus ant kryžiaus", "Natiurmortas", "Goje-lis"), tačiau, atrodo, per daug suidealizuoti, per kruopštūs statiška abstrakčios tapybos grupėi ("Saulėleidis", "Dešimt įskymų" ir kt.).

Kartais jis stengiasi savo spalvas praskiešti. Rezultate gaunasi dirbtinas rėkiančių spalvų piovimas. Vertingiesni, vien dėl savo įdomios, dažais "nupaišytos" formos, yra "Paplūdimys", "Bangą" ir "Nerami jūra".

K. Žoromskio vaizduotė dažniau randa sau geriausią dirvą jo dinamiškų fantazijų grupėje: "Naktis", "Trys šešėliai" ir "Skeveldros". Čia jo vaizduotė yra aiški, atvira ir be galvotinio sprendimo; dominuoja žaibiškai užmesta juoda forma, ir

spalvos dingsta ar užima tik antracilę vietą. Jam palinkėčiau ir toliau žengti šio išbaigto kūrybinio akto keliu.

Kaip K. Žoromskis žiūrovo buvo ir bus sutiktas? Yra žinoma, kad nedaiktinė tapyba dėl savo "miglotumo" ar savotiško jai primetamo "tuštumo" parodas lankančios publikos dažnai yra agresyviai puolama ar tokiu pat karščiu ginama. Rečiau jai rezervuojama tylų kontempliaciją — regėjimo akta, kurio vieno šiandien jau užtek-tų, ypač, jei dailininko, minčių darbas — vaizduotė, skonis ir forma — būtų suprastas.

1) Raizonizmas (Ray - spindulys), sukurtas M. Larionovo, ketė figūras ir peizažo formas į žviesos spindulių pluoštus. Jo teorija naudojosi Dagilevo baletų scenos.

2) Nedaiktinė kompozicija ir geometriškom formom domėjosi suprematizmas. Jam vadovavo K. Malevič (1878—1930), pagraisęs savo "Baltas ant balto" paveikalu.

3) Tapomo objekto suprastinime ir linijų ekonomijoje dirbo konstruktivistai. Jų įtaka dar šiandien jaučiama teatro dekoracijų ekonomijoje ir logistume.

4) Formos grynumui ir spalvų elementariškumui de stizmo srovė "išrado" keturkampį ir gerbė tik raudoną, mėlyną ir geltoną spalvų elementą.

5) Prieš kubizmo rėkiančius efektus kovojo purizmas. Jis grie-bėsi tiksliais mechaniškos tapybos. Architektūra ir industrija neišvengė jo įtakos. Iš jų paminėtinas Baumeisteris (1899—1955). Šių dienų nedaiktinė tapyba yra subyrėjusi į tautines ir individualių tapytojų grupes.

6) Žodis "skonis" yra pirmą kartą pavartotas prieš 300 metų italo Baldinucci.

K. Žoromskis Banga Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

DAR DĖL LITUANISTIKOS

Rašydamas apie lituanistiką š. m. sausio 30 d. Drauge, aš buvau tikras, kad J. Balys man atsakys; tai jau jo toks būdas — trankiai ir karštai pašnekti apie daug ką, kai kada net ir apie kalbos dalykus. Bet šį kartą (žr. š. m. vasario 20 d. Draugą) jau ne taip baisiai išėjo: jis jau pripažįsta, kad lituanistika kaip terminas (prileiskime!) yra geras žodis. Jis taip pat man pritaria, kad lituanistinė mokykla yra geresnė kaip lituanistikos mokykla, taigi jau galima suprasti, kad ir Pedagoginis Lituanistinis Institutas, kurį aš teikiu, irgi yra geresnis už Pedagoginį Lituanistikos Institutą.

Dabar šis tas dėl publicistinės interpretacijos. J. Balys pasakoja, kad mūsų žmonių kalboje nesą terminų su -stika, ir šios priesagos pavyzdžių neduodanti nei mano "Lietuvių kalbos žodžių daryba". Mat, "kalbininkai labai mėgsta remtis gyvą žmonių kalba, arba liaudies kalba" ir "šiuo atveju jie paramos negauna". Čia, atrod, kažkaip lyg pro pašalmenius pučiama į dausas. O tikrenybė yra tokia: Aš savo straipsny aiškiai nurodžiau, kad priesaga -stika yra svetima (t. y. graikiškos lotyniškos kilmės), ir su ja sudaromi žodžiai irgi yra tarptautinės darybos; plg. lot. germanus — germanistika, lituanus — lituanistika, polonus — polonistika ir kt. Todėl, suprantama, mano "Liet. kalbos žodžių daryboje", kur nagrinėjami vien tik lietuviški dariniai, neličiama ne tik -stika, bet ir visos kitos svetimos, ypač tarptautinės priesagos, kurios mūsų kalboje nuo seniau nėra įsigalėjusios. Antra vertus, kalbininkai nėra tokie naivūs, kaip J. Balys galvoja: jie gerai žino, kada ir kur reikia mūsų žmonių kalba, o kur tarptautiniais kity kalbų duomenimis remtis. Lituanistika yra specialus mokslinis, ne liaudies kalbos terminas, ir todėl jis buvo sudarytas ne mūsų liaudinėmis, bet tomis pačiomis tarptautinėmis priemonėmis, kurios tam pačiam reikalui plačiai vartojamos ir daugelyje kitų (prancūzų, vokiečių, slavų ir kt.) kalbų, būtent — šis terminas nepriklausomai Lietuvoje buvo sudarytas lituanistinių (liet. kalbos, liet. tautosakos, liet. literatūros, Lietuvos istorijos ir kt.) mokslų visuotini žymėti. Visai panašiai kaip ir baltistika, germanistika, romanistika, slavistika ir kt. ir šis terminas buvo tvirtai įsigalėjęs, — jis ir dabartinėje Lietuvoje tebeįsijungia, — ir jį plačiai vartojo ne tik lituanistiniai profesoriai bei studentai, bet ir lituanistai mokytojai ir visi kiti, kam teko turėti reikalų su lituanistiniais dalykais; taigi šis žodis galėjo arba gali skambėti kaip slang nebent nesupratusių galvoj. Lituanistikos gretinimas prie kauzistikos arba kabalistikos irgi yra gana negudri pynė.

J. Balys, kad ir trumpai tedarbės Lietuvos Universitete, vis dėlto galėjo žinoti, kad lituanistika, daugelį dalykų apimanti sąvoka, nepriklausomai Lietuvoje buvo specifikuota, ir todėl, suprantama, praktiškai negalėjo būti vienos kolektyvinės lituanistikos katedros, o buvo lietuvių kalbos, liet. literatūros, Lietuvos istorijos ir kt. katedros; tačiau tai dar nerodo, kad lituanistika tuomet Lietuvos Universitete ar šiaip jau gyvenime buvo nereikalinga arba bent mažai žinoma.

Toliau J. Balys teigia, kad lituanistika turinti arba bent mūsų noru turėtų būti tarptautinis terminas, bet ji tokia nesanti ir vargiai kada atėtyt būsianti. Net ir tokie daiktavardžiai kaip anglistika, germanistika, romanistika ir slavistika irgi nesą visuotiniai pavadinimai (bet jie daugelyje kalbų vartojami ir todėl tarptautiniai P. S.); pvz. jų nepažįstą didelį konservatorių anglosaksai, ir "labai abejotina, ar jie tuo naujus terminus kada nors priims". Todėl esą visai teisingai Lituanistikos Instituto ir Pedagoginio Lituanistikos Instituto blankuose rašoma: Institute of Lithuanian Studies, Inc., ir Lithuanian Institute of Education. Tie angliški pavadinimai esą visai aiškūs, ir jų niekas negalės sumaišyti, o lietuviški šiuo institucijų pavadinimai jau pridūrę nesupratusių ir maišties. Tad ką daryti? Atsisakyti nuo lituanistikos ir šiuos institutus pavadinti pagal angliškus pavadinimus ar kaip kitaip? Mano nuomone, čia lituanistika yra niekuo nekalta: kaip mokslinis terminas, ji Lietuvoje buvo sudaryta visų pirma mūsų pačių, ne kieno kitų reikalui,

ir todėl, ją sudarant, nereikėjo žvalgytis nei į anglosaksų, nei į kitus. Anglai, prancūzai ir kt. lituanistikos nevarioja dėl to, kad jie jai lig šiol ištisai ir nesidomėjo, ir todėl J. Balys veltui jos ieškojo tų kalbų enciklopedijose. Antra vertus, ne kiekvienas tarptautinės darybos terminas būtinai turi būti ir visuotinis; pvz. konduktorius mums yra traukinio palydovas, o anglų conductor yra vadinamas dirigentas arba bendrai vadovas (leader, guide), arba mūsų (ir vokiečių, prancūzų bei kt.) romanas angliškai vadinamas novel, ir t. t. Taigi jei anglų kalboje nėra lithuanistics, tai Lituanistikos Institutas gali būti angliškai kaip kitaip pavadintas, pvz. Institute of Lithuanian Studies. Bet tai visiškai nerodo, kad lituanistika svetur dėl to jau būtų netekus savo vertės ir Lituanistikos Instituto vietoj jau reikėtų vartoti kažką kita, pvz. Lietuviškų Studijų Institutą ar pn.: tai būtų labai gramodžiškas ir daugiau nieko nesakantis pavadinimas, ir todėl, mano nuomone, Lietuvių Profesorų D-ja labai gerai padarė šiam krašte atgaivindama Lietuvoje gyvavusį Lituanistikos Institutą, ne kokį naują pavadinimą jam parinkdama. Taip pat beveik nieko nelaimetume Pedagoginį Lituanistikos Institutą pakeitę Pedagoginį Lietuvių Institutą, Lietuvių Edukacinio (arba Auklėjimo) Instituto ar pn.: visi šios rūšies pavadinimai kaip reikiant nenusakytų šio Instituto tiesioginio, lituanistinio, pobūdžio. Todėl aš, norėdamas daugiau pabrėžti to Instituto uždavinį ir paskirtį, tik siūlyčiau kilmininko Lituanistikos vietoj vartoti būdvardį Lituanistinis; Pedagoginis Lituanistinis Institutas, kurio, atrodo, jau niekas nebegaletų sumaišyti su Lituanistikos Institutu.

Bet čia J. Balys man tuojuo atsakys: Lituanistikos Institutas tegali būti tyrinėjimo, ne mokykloje, o Pedagoginis Lituanistinis Institutas yra tik mokykloje įsteigta, todėl ir jo pavadinime neturėtų būti vartojama lituanistika. Bet kuo rendamas jis tai tvirtina? Ar jis nurodė bent vieną šaltinį, iš kurio tai būtų aiškiai matyti? Iš "Dabartinės lietuvių kalbos žodyno" lituanistikos, vok. Brockhauso germanistikos ar prancūzų "Grand Larousse encyclopedique" slavistikos apibrėžimų visai griežtai negalima pasakyti, kad Lituanistikos Institutas, būdamas mokslo bei tyrimo įstaiga, šalia mokslinių, tikrų tiriamųjų, darbų negalėtų rūpintis ir aktualiais moksliniais dalykais, kurie būtų naudingi ir dabartiniam gyvenimui. Kadangi nepriklausomai Lietuvoje turėjome savo universitetą, mokykloje bei tyrimo įstaigą, tai Lituanistikos Instituto pirmo vietoj galėjo būti skiriamas mokslo uždaviniai; bet šalia grynų mokslo jame iš dalies vis dėlto buvo krepiama dėmesio ir į aktualius praktinius dalykus; pvz. to Instituto kalbos skyriaus posėdžiuose ilgai buvo svarstomas rašybos sutvarkymo reikalas. Tai ypač atsimintina gyvenant svetur. Ir Pedagoginis Lituanistinis Institutas kaip tik sėkmingai dirba praktinį lituanistinį darbą: jame ne tik dėstomi lituanistiniai dalykai, bet jo narių paruošiami ir spausdinami vertingi lituanistiniai darbai, rengiami lituanistiniai seminarai ir kt., todėl jis turi pagrindinį vadintis lituanistinis.

Baigdamas trumpai pakartojau savo teigimus: visai be reikalo buvo sumanyta lituanistiką paskelbti nevykėle ir tuo būdu sumažinti jos vertę, ypač šiame krašte; Pedagoginis Lituanistinis Institutas gali ramiai pasilikti šalia Lituanistikos Instituto, nes jų pobūdį aiškiai parodo jų konkretūs darbai, o jų uždavinius bei tikslus musako jų statutai; pradinės arba vidurinės lituanistinės (ne lituanistikos) mokyklų galėtų būti vadinamos lietuvių mokyklomis, jei tokios čia tikrai galėtų būti laikomos ir jų steigėjai bei laikytojai to sutartinai norėtų; bet man rodos, visai nereikalinga dėl to nertis iš kailio ir prašyti Lietuvių Bendruomenės imtis diktatorių priemonių tam dalykui sutvarkyti, nes iš to, atrodo, vargiai kas gero išeitų. Ir šiuo norėjimu baigti savo pokalbį su J. Balium dėl lituanistikos, nes tolimesnė diskusinė šneka, anot mūsų liaudies, galėtų užklūti varčios, ir pasaka vėl prasidėtų nuo pradžios. Ar to užteks, pamatysime.

P. S.

Jadvyga Paukštienė Lietuvių Marquette Pk. bažnyčia Chicagoje

LIETUVIŠKOJO SVIETIMO TVIRTOVĖ

(Atkelta iš 2 psl.)

kun. J. Elijošius, S. J., R. Gustaitienė, P. Janutienė, E. Jasaitienė, A. Jasaitytė, dr. P. Jonikas, R. Jonynaitė, Br. Jonušas, kun. A. Kezys, S. J., kun. J. Kidyskas, S. J., kun. G. Kijauskas, S. J., Br. Klorė, E. Kolbienė, A. Krikščūnaitė, O. Krikščūnienė, dr. V. Literakis, V. Liulevičius, kun. Br. Markaitis, S. J., J. Masilionis, O. Mickevičienė, J. Paukštienė, kun. K. Pečys, S. J., J. Pėteraitis, S. Petersonienė, B. Prapulnaitis, N. Pupienė, J. Račkauskas, kun. J. Raibūžis, S. J., St. Rudys, A. Rūgūtė, A. Rūkštelė, I. Šerapika, I. Smieliauskienė, F. Strolija, dr. V. Sruogienė, A. Šimaitienė, A. Šapalaitė-Soliūnienė, kun. A. Tamošaitis, S. J., kun. K. Trimakas, S. J., kun. A. Trakis, kun. J. Vaišnys, S. J., V. Vaitiekūnas, D. Velička, Z. Višockienė ir kun. L. Zaremba.

Mokslo metų pradžia ir pabaiga

Pagal nusistovėjusią tradiciją, vėliau įtrauktą į "Tvarkos ir drausmės nuostatus", mokslo metai pradedami pirmąjį šeštadienį po Darbo dienos ir baigiami pirmąjį birželio mėn. šeštadienį, vidutiniškai dirbant apie 34 ar 35 šeštadienius.

Mokinių priėmimas

Mokinių priėmimas atliekamas du kartus: pavasarį — paskutinę mokslo metų dieną ir rudenį — pirmąją m. m. dieną.

Mokinių skaičius

Mokinių skaičius nėra pastovus mokslo metų eigoje: didžiausias m. m. pradžioje, mažiausias pabaigoje.

St. Rudžio liudijimu, pirmąsiais m. m. (1950) per sąrašus perėjo apie 80 mokinių, bet pastovesnių lankytojų būta apie 60. B. Babrausko liudijimu, 1950-51 m. m. sąrašuose buvo 58 mokiniai, o klasių baigimo pažymėjimus gavo 37; 1951-52 m. m. sąrašuose buvo 69, o klasių baigimo pažymėjimus gavo 47; 1952-53 m. m. mokesi 73, baigė 63.

Visų sekančių mokslo metų mokinių skaičiai mano paties nustatyti iš išlikusių mokyklos klasių dienynų. Pirmasis skaičius rodo mokinių skaičių m. m. pradžioje, o antrasis — pabaigoje. 1953-54: 149-130; 1954-55: 242-188; 1955-56: 251-198; 1956-57: 209-193; 1957-58: 289-257; 1958-59: 253-220; 1959-60: 285-257; 1960-61: 282-251; 1961-62: 278-252; 1962-63: 240-226; 1963-64: 211-204; 1964-65: 192

Absolventai

Nuo įsikūrimo ligi 1963-64 m. m. pabaigos mokykla yra išleidusi tryliką abiturientų laidų su 409 mokyklą baigusiais absolventais. Pilnas jų sąrašas, mėginant pažymėti, kokius mokslus jie yra baigę ar ką tębestudijuoja, bus išspausdintas šių mokslo metų metraštyje. Nors ir buvo kreiptasi į absolventus viešu atsišaukimu, prašant žinių, de, labai nedaug teatsakė, todėl apie pusę iš jų neturime tikslaus žinių.

Parengimai

Mokykla kasmet suruošia keletą mažesnių ir vieną kitą didesnį parengimą, į kuriuos kviečiama ir visuomenė. Mažesnieji parengimai — tai kiekvienos klasės rengiami šokių vakarėliai su trumpa menine programa, kokio nors rašytojo paminėjimas, talentų pasirodymas, Vasario 16 minėjimai ir pan. Didžiausi mokyklos viešieji pasirodymai būna paprastai du: tradicinis vakaras sausio pradžioje ir iškilmingas abiturientų išl. aktas mokslo metų pabaigoje.

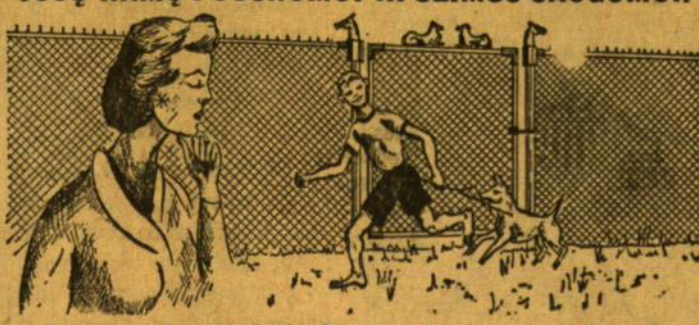
Vadovėliai

Mokyklos mokytojai D. Velička ir J. Masilionis yra parašę "Lietuvių literatūros" vadovėlių: pirmasis I ir II d., antrasis III ir IV d. Mokykla, padedama mecenatų inž. A. ir M. Rudžių, Br. ir L. Bendoraičių, ASS Vydūno v. studentų šalpos fondo ir didelio skaičiaus kitų aukotojų, šiuos vadovėlius išleido ir jais naudojami.

Laikraštėlis, metraščiai

Nuo 1960 m. J. Grabausko, ano meto tėvų komiteto pirm., iniciatyva, pradėtas leisti "Tėvynės atgarsių" laikraštėlis, perėjęs rotatorių ir rašomąją mašiną.

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŲSŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklis ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų namų pagerinimui ir puošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: LUDlow 5-6291, bet kuriuo laiku, PROspect 8-2781 rytais ir vakarais.

KAI LAIKO NELIEKA NĖ TRUPINIŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

daugiau eksperimentinės beletistikos vingiuose. Mokėdami nemažai svetimų kalbų, tikriausiai sekate ir pačių avangardinę literatūros raidą. O tačiau savąja plunksna vis dėlto pasilikate labiau klasikoje, negu kurio nors vardo modernizme. Kurios būtų, jei galima taip išsireikšti, šitokio Jūsų konservatyvumo priežastys? Ar galima ateityje laukti kokio nors staigsnio vingio kiton kryptin lig šiol Jūsų eitime kelyje?

— Atsakyti galiu Aleksandro Bloko žodžiais: "taip nusirašė". Nežinau pats, kodėl. Apie ateitį kalbėti sunku — žinau tik tiek, kad nėra jokių galimybių man berašyti dabar, ir kad tokių galimybių neprašau ne ateityje.

— Ir ankstesnius savo novelių rinkinius ir pastarąjame romane vaizduojama įvykiai ir žmonės praeityje, tokia spalvingame gimtojo krašto kontekste. Ar nežadate ateityje savo plunksna atiduoti duoklę ir išiešioti dabarčiai mus prigludusio kontinento aplinkoje?

— Tai taip pat grynai akademiškas klausimas. Kaip minėjau, nuo kūrybos, bent dabartiniu metu, esu gyvenimo visai nustumtas.

— Nemaža vilkaviškių, Jūsų plunksnos kaimynų, ypač reikšėsi ir reikšėsi kaip poetai. Ar Jūs taip atkakliai ir pasiilskate ištikimas beletistikai? O gal rašote ir kituose žanruose?

— Ne. Pradžios mokykloje rašiau eilėraščius, bet paskui, atėjęs į protą, mečiau.

nėle paruoštą ofsetą, nuo šių m. m. perėjo į spaustuve. Viso išėjo 40 nr.

To paties J. Grabausko iniciatyva pradėtas leisti mokinių metraštis. Jų išėjo jau penkis knygos: "Gintaras" (1960), "Sakalų keliai" (1961), "Tėvynės pašvaistė" (1962), "Jaunystės žiedai" (1963) ir "Mūsų metai" (1964). Metr. redakcijoje yra dirbė 20 mokinių. Vyr. red. yra buvę: J. Konaukaitė, N. Radvilaitė, M. Drunga, Š. Valiukėnas ir Mirga Pakalniškytė. Šių m. m. metraščių vyr. red. yra V. Mišius. Metraštis išleidžiamas tėvų ir kitų aukotojų pinigais.

Pabaiga

Kad mokykla galėjo išlaikyti 15 metų, ji pirmiausia dėkinga visiems tiems, kurie davė ir duoda jai patalpas, dėkinga visiems tėvams ir jų rinktiems tėvų komitetams, nešiusiems visą finansinę mokyklos išlaikymo našta, dėkinga mokytojams, kurių kai kurie dirba jau daug metų, dėkoja ir naujai įsijungiančioms jėgoms, dėkoja ir visiems geradariams, remiantiems mokyklą.

Mokykla dėkinga ir mokiniams. Jų buvo ir yra visokių: ir blogų, ir gerų. Blogieji pakerta jėgas, gerieji atgaivina. O dažnai ir vadinamieji blogieji atranda savo tikrąjį kelią. Ta viltis ir duoda jėgų tęsti nelengvą darbą.

Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!

— Kaip vertinate visą nūdieninę pasaulinės literatūros situaciją? Kurios tautos, kurie rašytojų vardai ir kurie veikalai būtų Jūsų labiausiai akcentuoti?

— Manysčiau, kad didelę ateitį turi prieš akis amerikiečių kūryba. Ypač jų romanas. Europa ima rodyti nuovargio ženklus ir literatūroje.

— O ką pasakytumėte apie šių dienų lietuvių literatūrą, laisvajame pasaulyje ir ten anapus geležinės uždangos? Kurios pastarojo meto knygos ir kurie mūsų literatūrinio gyvenimo faktai Jus labiausiai džiugina?

— Mielas Redaktoriau, nelieka nė trupinių! O svajoti, bent mano amžiuje, yra ne tik neprotinga, bet net pavojinga. Puikiai žinau, kad taip niekad nebus.

(k. b.)

Tėvai ir motinos,
ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
(Kennebunkport, Maine)
laukia jūsų sūnų.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

ERDVI IR MODERNIAI ĮRENGTA, SU VIEŠŲJŲ AMERIKOS MOKYKLŲ TEISEM, SU PRIVALOMŲ LIETUVIŲ KALBOS DESTYMU, SU BENDRABUČIU IR VIŠAIS GERO AUKLĖJIMO PATOGUMAIS.

Priimami mokiniai į pirmą klasę ir į kitas klases.

Atlyginimas už pilną išlaikymą bendrabuty — tik 600 dol. metams. Atsižvelgiama į visai varganas šeimas.

Jau laikas registruoti mokinius ateinantiems mokslo metams.

Rašykite Rektoriui:

ST. ANTHONY'S HIGH SCHOOL
KENNEBUNKPORT, MAINE

4½% **5%**

current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antradi., Penkt. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi., uždaryta: Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMŲ IR TAIŠYMAS
ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident call)

G R 6 - 7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT —
MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galite savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mūsų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadų, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokate siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, angliško medžiagų paltams ir kostumams sluntnimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadi., uždaryta.

Nemokama vieta stacionams už kampo į šiaurę.

Jefferson St., Chernin's alkštėje

Balandžio 4 d., sekmadienį, 3 valandą po pietų
MARIA HIGH SCHOOL AUDITORIJOJE
Tarpit, Teatras liet. kalboj stato Fr. Lehara operetę

Bilietai gaunami: Margitose, 2511 W. 69th St., J. Kavellio pr., 2115 W. 71st St., Viršios kr., 858 W. 33rd St., Ciceroj E. Stangenberg kr., 1447 S. 50 Ave.

LINKSMOJI NAŠLĖ

Solistai: KRISTINA BARTULIS, ALGERD BRAZIS, Geraldina Mikužis, Paulius Pokorni, Edvard. Radvila, Vacys Petrauskas
Orkestras ir Choras — Chicago's Lyric Operos Nariai.
Baletas — Keith Allison.

Viktoras Petravičius

Senam dvare (medžio raizyns)

Vienų vieni

(Atkelta iš 3 psl.).

tu Lietuvoje ėjo patys didieji partizanų "valymai". Sūduvis jau daug kur naudoja tikrąsias pavardes, datas ir vietas. "Vienų vieni" knygos puslapių papildyti dar naujais rezistencijos faktais, kurie, atrodo, gal būt, tik vienam šios knygos autoriui yra patikėti. Iš jų išskirtinas siaubingas didžiosios dramos epizodas — Smerš agento Juozo Erelio (Vilniaus u-to docento Juozo Markulio) infiltracija į pačias rezistencijos viršūnes (250—266 psl.). Sūduvis jau suveda į sąlytį krašto ir užsienio lietuvių rezistencijos pastangas ir atidengia iki šiol buvusių paslapčių gausą, paženklinant pragiedrulių ir šešėlių, idealizmą ir oportunizmą, heroizmą ir išdavystėmis. Visus tuos faktus autorius pateikia ne skaitytojo smalsumui patenkinti, bet kruvinosios rezistencijos dienoms realybės šviesa nušviesti. Ir toje šviesoje išskaitai labai artimų, kitur — daugiau ar mažiau žinomų, o kai kur visai nepažįstamų žmonių vardus, pavardes ir slapyvardžius, o pasakui susimąstęs vargu gali padaryti geresnę išvadą už autoriaus: vieni jų liko "gyvi tarp žuvusių", kiti tapo "žuvę tarp gyvųjų" (241 psl.).

Idealizmas ir oportunizmas

Rezistencija yra "moralinio imperatyvo rezultatas" ir ji "galima tarp idealistinės moralės žmonių. Oportunistinės moralės žmonės yra svetimi bet kokiai rezistencijai", aiškina Sūduvis 371 psl. Bet rezistencijoje maišosi ir vieni ir kiti. Vienus veda čia tautinis idealizmas, kitus patraukia oportunistic pavirsdos Oportunizmo dugnas rezistencijoje — išdavystė, idealizmo viršūnė — herojinė mirtis (Faktai liudija, kad atskiros herojinės akimirkos dar ne visada yra tikrojo idealizmo įrodymas).

"Vienų vieni" knygos autorius, parodęs 25 m. rezistencijos skerspūvį, idealistinę ir oportunistic dvasios įtampą pastebi visose rezistencijos fazėse: ir pasyviame, ir ginkluotame ir moraliniame pasipriešinime ir mūsų dabar vedamoje

kovoje prieš tylą. Oportunistinių ir idealistinių jėgų susidūrimą autorius mato ir pasaulinės politikos plėtimyje. Knyga — vertingas įnašas į mūsų rezistencinę kovą, juo labiau, kad veikalas pasirodė ir vokiečių kalba ir jau verčiamas į anglų. Tačiau ir visiems mums, kurie dar nesame mirę Lietuvai, ši knyga duoda daug medžiagos mąstymams, palyginimams, išvadoms. Pvz. mūsų rezistenciniai veiksmai labai jau patogiose sąlygose veik kasmet rikiuoja ir perrikiuoja gretas (labiau paradui, o ne darbui), o partizanų vadai 1947. I. 12 Erelio išdavimo šešelyje svarstė "organizacinio susicentrizavimo" bei "partizaninio sąjūdžio ir jo vietos nustatymo tautos likime" klausimus (218 psl.). Mes, atrodo, tokių klausimų svarstyti dar nesame pribrendę. Tauro apygardos partizanų statute aptartos laisvės kovotojo kvalifikacijos: jis "niekad neturi patekti į desperatišką ir pesimistišką stovį. Visose aplinkybėse jo moralė privalo būti kuo aukščiausia". Skyrininkas "niekad nenustoja ūpo pats ir visada kelia tą ūpą kovotojuose" (225 psl.). Tai toks jų skyrininkas. Gi mūsų "generaliniuose štabuose" sutinkame "generolų", kurie viešai padaro ir tokius pareiškimus: "Esu didžiausias pesimistas ir dėl Lietuvos ir dėl lietuviybės Amerikoje". Idomu, kokią naudą toks vadas įstengs palaikyti tuose, kuriems vadovauja.

"Vienų vieni", svetimomis kalbomis beldamiesi į pasaulio sąžinę, neabejotina, kad gimtąją lietuvių kalbą aštriais dūlais pasibels ir į lietuviškas širdis, kurių dar galutinai nėra užgožusi oportunistic dvasia.

TELEVIZIJOS RYTŲ VOKIETIJOJE

Pagal "Neues Deutschland" duomenis, 1964 m. Rytų Vokietijoje parduota 550,000 televizijos aparatų. Televizijos ėmėjų skaičius šiuo metu siekia 2,75 mil. Televizijos ėmėjų skaičius Vak. Vokietijoje neseniai pasiekė 13,000 mil., radijo abonentų buvo apie 18,000 mil.

VERTINTAS IR PAGERBTAS LIETUVIS MUZIKAS

Muzikos veteranui Jonui Čižauskui išėjus pensijon

Muzikas Jonas Čižauskas, nuo 1907 metų vargoninkavęs įvairiose lietuvių parapijose, pastaruosius 20 m. dirbo Sv. Mykolo vokiečių parapijoje Elizabeth, N. J. Praėjusį Kalėdų Bernelių mišias iškilmingai su choru atlikęs, pasitraukė pensijon, parapijai ir jos vadovams kunigams surengus muzikui iškilmingą atsisveikinimą.

Jonas Čižauskas nuo pat atvykimo Amerikon dienos pradėjo čia gyvai reikštis lietuviškos muzikos veikloje, nes buvo rimtai tam pasiruošęs pas muziką J. Naujaj Kaune. Pradėjęs vargoninkauti Mt. Carmel, Pa., rengė puikius koncertus, pastatė net Č. Sasnausko kantatą "Broliai". Vėdė puikią solistę, koloratūro sopraną įsavininkę Marijoną Pileckaitę. Vėliau vargoninkavo Clevelande, Ohio, Baltimorėj, Md., Worcester, Mass. (Aušros Vartų parap.) ir kt. Kur tik gyveno, visur lavino savo gražų baritoną balsą, studijavo vargonus, muzikos teoriją ir drauge su žmona plėtė savo koncertinę veiklą lietuvių kolonijose. Ir taip įdėdus koncertuodami apvažiavo visas Amerikos lietuvių kolonijas ir per 25 metus surengė šimtus koncertų. Ypač prie jų pasisekimų prisidėjo lietuviškųjų liaudies dainų atlikimas, kurias jis pats harmonizavo, nemažai jų paruošdamas solo ir duetams. Klausytojai, girdėdami savo krašto dainas koncertuose viešai dainuojant, savo gimtojo krašto ilgesio pagauti, labai tuos koncertus lankydavo. Yra išleisti ir jų įdainuotų plokštelių, kurių šiandien, deja, nebegalima rasti. J. Čižauskas, puikiai grodamas vargonais, ruošė taipgi ir vargonų koncertus bažnyčiose bei miestų centro salėse. Jų turėjęs nemažiau 60, kurių didelė dalis buvo grojama ir amerikietiškajai publikai.

Kur J. Čižauskas vargoninkaudavo, visur tuoj įkurdavo gerus ir gausius choros, su kuriais dažnai ruošdavo koncertus, nebijodamas net miesto centro didžiųjų salių. Suvaicino nemažai ir operėčių. Tačiau religinių koncertų rengimas jo buvo ypač mėgiamas, nes abu su žmona, būdami puikius solistai, įnešdavo savo solo atlikimais į tuos koncertus įvairumo. Tas pats būdavo ir pasaulinės muzikos koncertuose. Dažnai turėjo choro pajvairinimui suorganizavęs mėgėjų orkestrus, reikalingus operėčių pastatymams.

Ypatingai pabrėžtinas J. Čižausko didelis ryžtas, platinant lietuvių kompozitorių kūrybą svetimiečių tarpe. Gyvendamas Elizabeth'e, bažnytinio choro repertuaru turėjo J. Naujaj mišias, savo paties, J. Žilėvičiaus ir įvairių motetų, be minėtų autorių dar T. Brazio, Al. Kačanausko (Maldą už Tėvynę), kun. Juozo Čižausko ir kt. Kai per didžiąsias šventes parapija savo biuletenyje atžymė

davo smulkmeniškai muzikinę programą, ten visada figūruodavo vienas bei kitas minėtų mūsų autorių vardas. Mėgstantys muziką parapičiai visada už tuos veikalus, kaip naujus ir idomius, reikšdavo J. Čižauskui nemažai sveikinimų ir padėkų. Tai pavyzdys kitiems mūsų vargonininkams, bijantiems savųjų kompozitorių kūrybą bažnyčioje plačiau naudoti.

J. Čižauskas, kaip muzikas, ypač domėjosi religinio pobūdžio koncertais. Elizabeth'e gyvendamas, visiškai New Yorko pašonėje, lankydavo visus didesnius religinius koncertus, įvairių tikybų bažnyčiose rengiamus, todėl gerai žinojo muzikinę aplinką, geruosius bažnytinės ar vargonų muzikos vairotojus — vargonininkus. O kai ateidavo Advento ir Gavėnios laikas, kada statoma pasaulinių garsenybių kūrinių — oratorijos, misterijos, pasijos — jis kartais tą pačią dieną net keliuose tokiuose koncertuose atsilankydavo. Ten XVI-XVIII šimt. statomose veikaluose dalyvaudavo šalia vargonų ir chorai, suskirstyti į kelias grupes ir su solistais, simfoninio orkestro palydimi. Tokius dalykus tik kartą žmogui gyvenime pasitaiko proga išgirsti. Muz. J. Čižauskas nėra apleidęs nė vieno garsųjų pasaulinio masto vargonų virtuozų koncertų, kurių New Yorke apstu. Jis puikiai žinojo visus vargonus, kuriuose yra sidabrinų ar grynų vario dūdų. Ir kaip jis apie tuos koncertus entuziastingai kalbėdavo, džiaugdamasis lyg mažas vaikas. Ir taip J. Čižauskas, belankydamas minėtus koncertus, nejučiomis meniškai brenė ir muzikiniai augo. Tad ir nenuosta bu, jei gyvenant jam Elizabeth'e ir prieš sumą sekmadieniais bent pusvalandį vargonais šloso grojant, susirinkdavo nemaža klausytojų pasigėrėti jo gabiu vargoninkavimu. Ten parapijoje turėjo gerą vokiškų būdų balsinės spalvos chorą, kuris savo vedėją labai gėrbė. Klebonas ir parapičiai labai jį vertindavo, nes iki jo tokios muzikos šioje parapijoje nėra buvę. Kai muzikas su choru parengdavo religinį koncertą, klebonas savo padėką sujungdavo su rimtu čekių, tą patį visada pakartodamas kiekvieną Kalėdų progą. Todėl ir nenuostabu, jei

Dagys

Pranašo šauksmas

MARQUETTE PARKE — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

Taupykite savo pinigus pas mus. O jeigu jau esate pasiruošę įsigyti savo namus ir norite gauti paskolą, tai imkite į Marquette Parke — Amerikos Lietuvių sostinėje, Chicago Savings and Loan bendrovėje, kur visada gausite teisingą patarnavimą, pelningą dividendą ir apdraustą savo santaupų saugumą.

Chicago Savings bendrovė jau 40 metų teikia įvairius finansinius patarnavimus šio didmiesčio ir jo apylinkių lietuviams. Tūkstančiai pasinaudoja jos patarnavimais. Kviečiame jais pasinaudoti ir Jus.

Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet stengiamės visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams ir visada siekiame finansinės stiprybės. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, protinę pinigų administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša Jums gerus dividendus.

HANDY HOURS

Monday	12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday	9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday	Closed All Day
Thursday	9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday	9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday	9:00 A.M.-12:30 P.M.

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Mokame aukštą

4 1/4 %

dividendą investavimo sąskaitoms

and LOAN ASSOCIATION

Chicago Savings

6245 So. Western Ave. Chicago, Illinois 60636 GR 6-7575

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Dabar laikas siųsti savo artimiesiems dovanas VELYKOMS

ir tik per CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

Centrinė įstaiga:

220 South State Street

Telefonas WA 2-9354,

skyrus Marquette Parke

2618 West 63rd Street

Telefonas WA 5-2466

Dabar galite užsakyti per mūsų įstaigą automobilius, motociklus, šaldytuvus, skalbimo mašinas ir kitus vietinės gamybos fabrikatus. Pas mus taipogi rasite gausų, tinkamų siuntimui, prekių ir maisto siuntinių pasirinkimą.

Užsakykite, apžiūrėkite ir įsitikinkite patys.

Jau 18 metų pristatome siuntinius į Lietuvą VISADA LAIKU!

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

MARCH — KOVO 11, 12, 13 D. D.

STOCK 10 YEAR OLD IMPORTED V.S.O.P. BRANDY	Fifth \$4.98
CRUSADERS 10 Year Old PORTUGAL BRANDY	Fifth \$3.39
COEUR DE FRANCE CHAMPAGNE COGNAC	Fifth \$4.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH, Dry or Sweet	Fifth \$1.39
COUSENIER IMPORTED Blackberry, Apricot or Cherry LIQUEUR	Fifth \$3.49
POPULAR BRAND OF IMPORTED CANADIAN WHISKY 90.4 Proof	Fifth \$4.29
ASSORTED IMPORTED GERMAN WINES	Fifth .98¢
BUDWEISER BEER 12—12 oz. Cans	12—Pak. \$1.98
HAMM'S BEER Case of 24—12 oz. Bottles	Case \$3.29

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI) Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

NELAUKITE, nes rytoj gali būti perverslūs!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis patiprintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai išties neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI SIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING AMERICAN INDEMNITY CASUALTY MUTUAL FIDELITY & DEPOSIT FIRE & CASUALTY OF CONN. GIBRALTAR INSURANCE THE HANOVER HIGHWAY INSURANCE THE HOME INTERSTATE LASALLE CASUALTY	MANHATTAN FIRE & MARINE MERCURY MUTUAL MONARCH NATIONAL UNION NEW YORK FIRE SECURITY INSURANCE UNITED STATES FIRE UNIVERSAL INSURANCE WESTERN FIRE & CASUALTY CALIFORNIA LIFE
--	--

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams Street Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Kaimo idilija

Walt Disney vardas filmų pasaulyje yra taip magiškas, kad jį bet kurį jojo filmą galima vesti visą šeimą be jokių skrupulų rasti ko nors netinkamo jaunosioms sieloms. Todėl ne veltui jis rinkė renka Akademijos (Academy of Motion Picture Arts and Sciences) premijas, kaip grybus po šilto lietaus. Ligi šiol jis liko apdovanojamas 29 kartus. Ne vienas ir gal ne du "Oscarų" įkris į jo sterbėlę ir šiemet 37-tame metiniame premijų įteikime balandžio 5 d. už jo klasikinį muzikinį šedevrą "Mary Poppins". Šis jojo nuo 5 ligi 95 metų metų žiūrovų numylėtas filmas gavo 13 nominacijų, pralenkdamas visus kitus geriausias 1964 m. pagamintus filmus, įskaitant net tokius meniškai pagamintus kaip muzikalinį "My Fair Lady" bei dramatiškąjį "Becket". 13 nominacijų — tai pirmasis toks rekordas muzikaliniam filmui nuo pat premijos įsteigimo pradžios.

Šiuo metu su didžiausiu pasisekimu eina miesto centre Chicago vėliausiai pasiekęs, nors ir ne vienas pačių geriausių W. Disney filmų, "Those Callows".

W. Disney lyg planuote suplanavo šį savo filmą jauniesiems, tačiau ir vyresnioji karta neris jo nuobodžiu. Visas veiksmas vyksta Vermonto kaime, viename pačių gražiausių gamtos atžvilgių apylinkių visose JAV-ose. Nors minima, kad tai 1923 m. ir vienas — kitas automobilis šmėkšteli, tačiau dvelkia senoviškumu, lyg iš 19-tojo šimtmečio.

Lietuviui žiūrovui filmas sukelia daug įspėjimų centimentų, nukeliantį į netektas tėviškes, bežiūrint dieviškai gražių Vermonto gamtovaizdžių ir skrendančių padangėmis laukinių žagų.

Aktorių sąstata — vienas pačių simpatingiausių: jaunas Brandon de Wille (iš vaiko — artisto išaukęs į puikų junuolį — aktorį), Brian Keith ir Vera Miles, vaidina Calloway šeimą. V. Miles — puiki kaimietė net savo išore; ne pėdsako hollywoodiško pamėgto išsidažymo. Turinys labai nekomplikuotas. Viskas sukasi apie tai, kad girininkas — tėvas Calloway nori įkurti ramią vietelę laukinėms žagoms, o filmo nedorėlis — miesto praėjimas nori įsteigti medžiotojų rojų ir iš to praturtėti. Anot vieno kaimiečio, tai reikėtų dešrelių būdelių, mirgančių elektrinių reklamų atsiradimą.

Žaibinės evoliucijos fenomenas

Tur būt įdomiausias kiekvieno pavaros fenomenas yra milijonų žvies pavidalo buožgalvių pasirodymas: vanduo — balos, pelkės, tvenkiniai, grioviai, nusekė ežerai — prispildo gyvių, kurių kiekvienas atrodo kaip tamsi, maža žuvelė. Po kelių savačių šitie gyviai pavirsta mažomis varlėmis. Tada prasideda varlių sezonas ir gandrų darbų metė. Švelni vakarinė varlių muzika nustelbia vakaro tylą.

Buožgalvių pavirsimas varlėmis yra amfibijų klasės išsivystymo arba kilmės pakartojimas. Amfibijos arba varlės išsivystė iš žuvų. Bet varlių išsivystymas iš žuvų vyko milijonus metų. Buožgalvių virmimas varlėmis yra tik kelių savačių procesas. Šitas procesas yra staigus visų organų persigrupavimas.

Gyvių išsivystymo kelias, arba metamorfozė, nėra tik varlių ypatybė. Kilmės pakartojimą rodo ir kitų klasių gyviai. Bet dabar kyla klausimas, kokių

Ramus provincijos gyvenimas pamargintas Ed. Wynn ir Walter Brennan humoru.

Komedija apie žmoną

Atbaidas savo brutaliai siaubinga antrašte filmas "How to Murder Your Wife" nėra bauginantis, bet tik vikriai besivystanti komedija.

Rašytojas, virtęs filmo gamintoju, George Axelrod, atrodė, lyg būtų parašęs tekstą pagal daug kartų girdytą juoką, kad vyras negali gyventi su žmona, bet jis negali gyventi ir be jos. Axelrod suranda naujų idėjų bei situacijų ir šis jojo filmas liko juokingesniu už jojo paties taip pasisekusį "The Seven Year Itch".

Gabusis komedininkas Jack Lemmon yra nerūpestingasis viengūnis Stanley, gerai apžiūrėtas tarno Charles (Terry-Thomas) ir mylimas visų gražuolių. Viena viengūnių subuvinė, įvežus milžinišką pyragą, iš jo iššoka blondinė (Vina Lisi). Sekanti rytą buvęs laimingas viengūnis pamato, kad alkoholio užmarintas, jis nepastebimai įsigijo tą blondinę už žmoną. Jaunavedė — italė, teoretiškai įsitikinusi, kad gera žmona turi apipilti vyrą savo begaline meile ir ji gerai nupenėti, visus reikalus sukomplikuojama, nemokėdama nė žodžio angliškai. Geriausi komedijos momentai yra tie, kur vyras nori įtikinti, jog visa tai buvo klaida ir jis galiis jos.

Kaipo garsusis kartūnistas Stanley pašo savo herojų "Bash Brannigan — Secret Agent" įvairiuose nuotykiuose, pats juos išmėginęs. Negalėdamas gauti perskyrų, kai jau vedybės laikosi vos už šiaudo, jis milijonams savo skaitytojų per "kartūnus" perduoda idealiausia savo žmonos nužudymo planą.

Seimyninis audeklas atstaus beveik kiekviena namine situacija, įskaitant skandalingai nepasisekusį pirmąjį jaunavedžių pobūvį — vakarienę. Tačiau visa tai šviežiai skoninga.

Lemmon vaidyba didinga, tikrai pasiekusi zenitą. Vina Lisi, naujasis ir gražiausias importas iš Europos, tikriausias taps nauja Hollywoodo italų filmų karaliene ne vien dėl išvaizdos, bet ir geros vaidybos. Jaučiasi, kad tai ne naujokė. Vaidyba stilingai apšifuota, kad net pastebima, jog ji suvaidino Europoje bent ketvirtadalį šimto filmų.

Mažesnės rolės: Eddie Mayehoff, Claire Trevor, Sidney Blackmer, Max Showalter, Jack Albertson, Alan Hewitt ir Mary Wickes. Tik suaugusiems.

Jėgos gyvio išsivystymą šituo keliu stumia ir skatina. Šito klausimo tyrimas prasi-dėjo prieš Pirmą pasaulinį karą. Bet tik dabar yra atidengtas pilnesnis vaizdas. Vienas vokiečių biologas prieš Pirmą pasaulinį karą buožgalvius maitino susmulkinta skydine liauka. Šitas maistas varlių metamorfozės kelią žymiai pagreitino. Išvada: buožgalvių virmimas varlėmis yra varomas biotcheminių procesų. Skydinė liauka gamina thyroksiną. Thyroksinas, buvo manoma, yra vienintelis ir automatiškas varlių metamorfozės variklis.

Naujesni tyrimų duomenys kalba prieš thyroksino veiklos automatiškumą. Skydinės liaukos veikimą skatina tam tikras hypophyzo hormonas. Tarp įvairių hormonų yra veikimo santykiai. Gyvių metamorfozės klausimas paskutiniiais laikais šitaip atrodo: hypotalamus, tam tikras smegenų regionas, išskiria hormonus, kurie yra pa-

Kompozitoriaus K. V. Banaičio kūrinių koncerte kovo mėn. 7 d. "Carnegie Recital Hall" New Yorke "Lietuviškąją idilę" išpuodo smulkininkas Joseph Conte, klarnetistas Frank Marinaccio ir pianistas Ivan Waldbauer. Plačioji įvairojė K. V. Banaičio kūrinių programoj šiame koncerte taipgi dalyvavo pianistė A. Kepalaitė, solistas S. Citvaras, smulkininkas L. Vasyliūnas, pianistas V. M. Vasyliūnas ir New Yorke Lietuvių vyrų choras, diriguojamas V. Baltrušaičio. Nuotrauka R. Kisieliaus

KANTATA APIE ŠVENTĄ KAZIMIERĄ

Šių metų vasario mėn. 10 dieną Šv. Juozapo mergaičių kolegijoje prie Cincinnati (Mount of St. Joseph of the Ohio) įvyko kantatos apie šv. Kazimierą premjera.

Kompozitorius yra Henry S. Humphreys, taip vadinamas "Composer in Residence" šioje kolegijoje. Kantata, pavadinta "Miracle at Grodno", vaizduoja šv. Kazimiero paskutines valandas, kai jis Gardino katedroje pergyvena stebuklingąsias "Missa Invisibilis", kurių metu angelams begiedant, jis priima iš jų rankų Šv. Komuniją.

Veikalo finale šv. Kazimieras po Komunijos pasilieka egzistaciją, miršta josios rankose.

Šis Humphreys kūrinys buvo plačiai išreklamuotas Cincinnati spaudoje. Pagal paduotą turinį, šv. Kazimieras, Lenkijos kunigaikštis, atvyksta į Gardino katedrą, kuri buvo tik ką išplėsta lietuvių pagonių vado Vilko ir joje palikta tikta Pietos statula (nebloga kopija Michelangelo Pietos...). Prieš šią statulą ir vyksta visas veiksmas. Atskirai pasakyta net jo ir laikas, būtent, 1483 m. kovo mėn. Pagrindinę, tikriau sakant, vienintelę solo partiją atliko tenoras Samuel Gordan, neseniai laimėjęs Metropolitain operos vietines varžybas, taip pat mėginęs jau savo balsą ir kituose operų pastatymuose.

Orkestrinę dalį atliko Cincinnati "College Conservatory of Music" ir Šv. Juozapo kolegijos mergaičių choras, giedodamas už permatomos uždangos "Missa invisibilis" dalis.

grindinis metamorfozės variklis. Tarp šitų ir hypophyzo hormonų vyksta bendradarbiavimas, be kurio nebūtų metamorfozės. Hypotalamus hormonas skatina hypophyzo hormonų veikimą. Hypophyzo hormonas išlaiko tam tikrą thyroksino koncentraciją organizme. Tik tada vyksta metamorfozė.

Kiekvieno gyvio organizme yra tam tikras cheminio reguliavimo ratas. Cheminių reakcijų reguliavimas daugiausia priklauso nuo hormonų. Nieko gamtoje nevyksta "savaimė".

Dr. V. Litas

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
TAIPGI MAISTO PRODUKTŲ
Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Dept. of Justice
COSMOS PARCELS EXPR. CO.
MARQUETTE GIFT PAR. SER.
2608 ir 2439 W. 69 St., Chic., Ill.
WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chic., Ill.
CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS maisto ir visų kitų Lietuvoje pagamintų prekių labai pigiai, žemomis kainomis. Laikoma 3-4 savaitę pristatoma Lietuvoje automobiliams, šaldytuvams, dviračiams, akordeonams ir kitam stambesnei prekei. Kreipkitės į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi taisyti siuntinius slaptai bei tarpininkų, tiesiog iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjas Edv. ir Vyr. Žukauskai

reagavo į taip vadinamą, "pasaulyje premjerą", bet galutinį žodį, žinoma, geriausiai būtų palikti muzikos kritikams. Tiesą sakant, H. S. Humphreys pats yra reguliarus Cincinnati muzikinio pasaulio kritikas ir turi savo nuolatinę vietą laikraščiuose.

Asmeniškai beklaušant, pati kantata per daug didelio įspūdžio nesukėlė. Tačiau labai galimas dalykas, kad įdėjus į ją kiek lietuviškos dvasios, — kalbant ne vien apie scenarijų, bet ir išpildymą, — galėtų įgyti visai kitas dimensijas ir spalvingumą.

Taigi gal ir būtų verta kokiame muzikiniame vienetei tuo susidomėti ir pamėginti šį Gardino šv. Kazimierą "atlietuvinti".
Danutė Bieliauskienė

ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontavimui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street,

Tel. PR. 8-7887

CHICAGO, ILL. 60609

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street

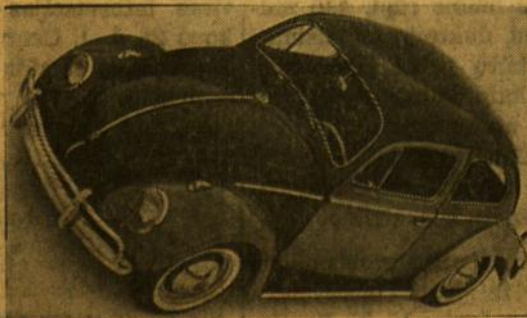
Chicago 42, Illinois

Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ AUTOMOBILIŲ

(Complete auto service)

PILNAS TAISYMAS IR APTARNAVIMAS

ERWIN'S AUTO REPAIR, INC.

2218 West 69th Street, Tel. HE 4-6900

CHICAGO, ILLINOIS 60638

Taupykite

MES MOKAME

4 1/2

ANT VISŲ SASKAITŲ %

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Tel. CL 4-4470

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Patikima ir žinoma firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą leidžiamiesiems siuntiniams į USSR — PRANEŠA:

Eileje garantuojamų užsakymų sovietinės gamybos prekės, kaip tai: AUTOMOBILIAMS, ŠALDYTUVAMS, TELEVIZIJOS APARATAMS ir kt., pats gavėjas gali pasirinkti dovanas už bet kokio dydžio sumą.

Jūs taip pat galite užsakyti MAISTO PRODUKTŲ DOVANAS giminėms, esantiems USSR. Pristatymas skubus iš produktų sandėlių, esančių SOVIETŲ SĄJUNGOJE. Kainos prieinamos.

Katalogų prašykite bet kuriame mūsų skyriuje arba Vyriausioje Įstaigoje:

45 West 45th Street

New York 10036, N. Y., Room 1101

Tel.: CI 5-7905.

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. kovo mėn. 13 d.

7

MATO TAMSOJE, KAIP DIENĄ

Machlett laboratorijos surado būdą sustiprinti nakties visai žemo lygio šviesą iki aiškaus dienos šviesos matomumo. Tam tikri pastiprinimo vamzdeliai (elektroninės lemputės) leidžia gerai matyti tamsoje, bet as-

muo, laikas tą prietaisą, lieka nematomas. Aišku, tokiu išradimu tuoj susidomėjo ir pasinaudojo JAV kariuomenė, nes tas įgalina kareivius laisvai judėti tamsoje lygiai taip pat, kaip dieną, o taip gi apsaudyti gerai matomą priešą, savęs visai ne išduodant.

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

THREE MODERNISKOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1133 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

IŠGARSINTA LIETUVAITĖ CHIRURGE

DR. JONAS B. GENYS, Marylando universitetas

Vienuolika nuotraukų ir keturių puslapių straipsnis "The Washington Star" dienraštyje pagarsino lietuvaite dr. Juliją Vilinskaitę Amerikos sostinėje, Washington. Tą rašinį W. Fuchs pavadino "The World of Juliet Vilinskas", kuris detalai pavaizduoja jaunos daktarės

Dr. Julija Vilinskaitė įtempto darbo metu George Washington'o universiteto ligoninės chirurgijos skyriuje, Washington.

gyvenimą ir darbą George Washingtono universiteto ligoninėje, chirurgijos skyriuje.

Studijos, gyvenimo kelias ir šeima

Dr. Vilinskaitė baigė medicinos studijas "Women's Medical College" Philadelphiaje. Po aštuonerių metų kolegijoje, ji dar praktikuosis septynerius metus, kol pasiekė savo tikslą. Atlikus "internship" Washington, dar lankys trejų metų bendrosios chirurgijos kursą ir dvejų metų plastikinės chirurgijos kursą. Dr. Vilinskaitės gyvenimas yra atžymėtas sunkiu darbu, dideliu pasiryžimu ir noru padėti tiems, kurie šaukiasi pagalbos.

Dr. Vilinskaitė buvo tik trejų metų, kai išvyko iš Lietuvos. Vokietijoje gyveno Dresdene. Atvykę į Ameriką, Julijos tėvai įsikūrė Windsore, Connecticut, kur tėvelis ir dabar dirba rašomų mašinelių dirbtuvėje, o motina — Hartfordo ligoninėje. Vienas brolis įsigijo neorganinės chemijos doktoratą (Ph. D.), kitas yra reikalų vedėjas vienoje kosmetikos bendrovėje. Žinoma, ši graži šeima sudarė Julijai tinkamas sąlygas išmokti puikiai lietuvių kalbą žodžiu ir raštu.

"The Washington Star" žodžiais

"The Washington Star" rašo, kad nors dr. Vilinskaitė yra graži ir vikri mergina, ji vargiai ar galėtų priklausyti bet kuriai darbo unijai. Ji pradeda darbą George Washington universiteto ligoninėje 7 val. ryto ir baigia tik 6 val. vakaro, jei nereikia dar budėti. Kas antrą savaitę reikia dirbti savaitgaliais ir kas antrą naktį reikia pasilikti ligoninėje. Ji prapato tenkintis keturiomis ar penkio mis val. miego ir apriboti savo gyvenimą keturiomis ligoninės sienomis. Dr. Vilinskaitės dienos maždaug vienodos: 7:00 val. ryto: rytiniai vizitai; 8:15—3:00 — operacijos; 3:00—4:00 — pagrindiniai vizitai; 5:00—6:00

korespondentui ir apie savo asmenišką gyvenimą. Esamose sąlygose ji gali skirti tik mažą laiko savo socialiniams reikalingams. Ji mėgsta muziką, baletą ir pati skambina pianinu. Nenorėtų būti vien tik daktarė, taip kaip nenorėtų būti vien tik kieno nors žmona. Dr. Vilinskaitė norėtų, kad "vedybos ir karjera viena kitai nepakenktų". Sunkus ir įtemptas darbas, siekiant savo tikslo, verčia bent laikinai daug ko išsizadėti, nors dr. Vilinskaitė nieku nesiskundžia. Straipsnis laikraštyje baigiamas jos žodžiais: "Aš mėgstu savo darbą, kad viskas yra miela. Didžiausias atpildas yra matyti ligonius, kurie atėjo sirgdami, o grįžta sveiki".

Kol neatranda svetimieji...

Mums lietuviams yra didelis džiaugsmas, kad dr. Vilinskaitė buvo atrasta "The Washington Star" laikraščio ir plačiai išgarsino lietuvių vardą Amerikos sostinėje. Dar maloniau yra žinoti, kad ji neužmiršo savo gimtosios kalbos, skaito lietuvišką spaudą ir visa dvasia yra nuširdi lietuvaite. Vis dažniau pasitaiko atvejų, kad mes savųjų neatrandam tol, kol jų neatranda svetimieji. Daug sėkmės linkime jai darbe ir gyvenime.

STOVYKLOS, MOKSLAS IR SENELIAI

Visiems mums rūpi, kad mūsų seserys, dukterys ir būsimos žmonos būtų gerai išauklėtos. Matom, kaip sunku šių dienų jaunimui apsisaugoti nuo blogų įpročių. Daug kas sielojasi, kad jaunimas nemoka tinkamai su naudoti savo laisvalaikio.

Jaunų mergaičių problemomis rūpinasi ir joms pasiūvenčia tam pasiruošusios M. N. Pr. Seserys — visiems žinomos Putnamo seselių vardu. Vasarą jos priima mergaites 8—16 metų amžiaus į 4 savaitių stovyklą Putname (šiemet stovykla prasideda birželio 27 d.) ir 2 sav. stovyklą Dainavoj, prie Detroito.

Žiemos metu Putname jos laiko bendrabutį, kur mergaitės gyvenamos lanko aukštesniąją mokyklą ar kolegiją ir brešta budrioje, sveikoje lietuviškojoje globoje labai prieinamomis sąlygomis.

Kam šis klausimas įdomus,

Paštininkės

Užliarmuoti bei susirūpinę tarnautojų trūkumu ir ryšium su tuo pašto pristatymo sulėtėjimu Londone, britų pašto vadovybė siūlo griebtis naujos priemonės — pasamdyti nors laikinai moteris. Daugiau kaip 1,000 paštininkų atsisakė nuo savo darbo Londone šiais metais, dar prieš prasidedant pašto streikui, kurio rezultatas buvo — 6½% algos pakėlimas. Tačiau pašto darbininkų unija griežtai priešina paštininkų pasamdymo idėją.

Cicagos konsularinio korpuso ponios, dalyvavusios viename Chicago Lietuvių moterų klubo pobūvyje. Sėdi iš k. į d.: Bolivijos konsulė ponja Alicia Flix de Taendler; Islandijos konsulo žmona Kristina Helgason; Paragvajaus vicekonsulė ponja Maria Cabrera de Adler. Stovi iš k. į d.: Panamos generalinė konsulė ponja Angela Munoz de Lew; konsularinio korpuso dekanė — Kinijos generalinio konsulo žmona ponja Pearl Sia; Lietuvos generalinio konsulo žmona Juzė Daužvardienė; Irena Radvilaitė-Balzekienė

Jadvyga Paukštienė

Motinų motina (aliejus)

Iš parodos Hartforde, Conn.

val. Sv. Mišios, pietūs, metinis rėmėjų susimas, o 4 v. p. p. smuikininkės El. Kuprevičiūtės koncertas.

Kas domisi senelių ir paliegių šeimos narių globa, teiraukitės irgi tą dieną, nes M. N. Pr. (putnamiškės) seserys šį pavasarį pradės statyti naujus namus seneliams.

D. Augienė

Stovyklaujančios mergaitės ir seselė Cordija pušynely

VASARIO 16-TOSIOS ATGARSIAI

Šiemet, kaip ir kiekvienais metais, Chicagos Lietuvių moterų klubas iškilmingai minėjo Vasario 16-sios šventę. Arti šimto narių ir jų viešnių susirinko į naują "Beverly House" banketui salę trečiadienį, vasario 17 d. Komiteto narės: Adelina Kučinskienė (Kutchins), Marija Rudienė, Elena Allen (Ališauskienė) ir Felicija Nausėdaitė - Gilmore papuošė stalus gėlėmis ir lietuviškų spalvų saldainių dėžutėmis. Prie kiekvienos vietos buvo padėtos Kučinskienės dukrelės Longinos specialiai pagamintos programos. Viršelyje didžiulėmis raidėmis žodis LIE-

TUVA; po juo Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapis ir žemiau — klubo antspaudas, papuoštas rūtomis.

Pirmininkė Genovaitė Giedraitienė, priminus šventės reikšmę ir dabartinę Lietuvos būklę, pakvietė visas sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnus. Akompanavo Aldona Brazienė. Bevalgant, restorano savininkas atnešė didžiulį, suirpyzinį tortą, kurio viršuje matėsi žodžiai: "Lithuanian Independence".

Pirmininkė jautriai pagerbė seseris Emiliją Eudeikienę ir Oną Biežienę, kurių sūnūs žuvo kare, kovose už laisvę. Joms prisegta puokštelės gėlių.

Tolimesnį popiečio rikiavimą pirmininkė patikėjo buvusiai klubo pirmininkei Marijai Rudienei. Viešnios dainininkės Kristina Bertulienė ir Eleonora Zapolienė padainavo solo: Kur bakūžė samanota, Tėvynė manoji, Oi, kas sodai, Kur tas šaltinėlis; ir abi duetu — Pasijilimas ir Nesek sau rožės prie kasy. Joms akompanavo pirmininkė G. Giedraitienė.

Klubo garbės pirmininkė, Lietuvos generalinio konsulo žmona Juzė Daužvardienė, tradicinę kalbėtoja, pabrėžus Vasario 16-sios svarbą, nuvedė klausytojas į senąją Lietuvos praeitį, į Kęstučio ir Birutės laikus, apibūdindama L. D. Kunigaikštienę Birutę ir tų laikų lietuvių gyvenimą. Birutę pristatė gražiausiu kilnios lietuvis pavyzdžiu, visoms sekiniu. Baigdama J. Daužvardienė 20-ą klubui Nepriklausomybės šventės kalbą

Moteris žmonijoje ir Bažnyčioje

Vyskupas Gerard M. Coderre (59 metų amžiaus, Kanadoje), kalbėdamas Tarėjų salėje, reikalavo stipraus ir tikro moters rolės pabrėžimo. "Dievas sukūrė moterį savarankia asmenybe", sakė jis, "ir dėl to ji turi tikrai specifinę rolę žmonių bendruomenėje ir Bažnyčioje, ypač gražiai besireiškianti mokyje, ligoninės darbe, socialinio patarnavimo ir pan. srityse". Vyskupas džiaugėsi, kad moteris pradeda suprasti savo garbingą, Kūrėjo jai skirtą, vietą. "Šis moters garbingumo pri pažinimas žymi didelį žingsnį pirmyn žmoniškumo evoliucijoje", kalbėjo vysk. Coderre.

Be tikro moters prisidėjimo, žmonių bendruomenė ir net Dievo karalystė negalėtų pasiekti savo pilnumo, galutinio Dievo plano įvykdymo. Moteris apdovanota dvejomis — gamtinėmis ir antgamtinėmis dovanomis, kurios specifiškai tik jai priklauso. Iš to išplaukia, kad ji turi labai svarbų vaidmenį, realizuojant Dievo planą.

Šiame ypatingame istorijos periode Bažnyčia turi skatinti vyrus dėti visas pastangas, kad moteris atsiųktų jai deramą vietą žmonių bendruomenės ir taip pat Bažnyčios gyvenime. Dievas ir vyrui, ir moteriai skyrė ypatingą atsakomybę Bažnyčios gyvenime; Jis yra pašaukęs juos abu tai pačiai amžinai palaimai.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ Magdalena Avietėnaitė, buvusi laisvos Lietuvos respublikos užsienio reikalų ministerijos svarbi pareigūnė, ELTOS direktorė, spaudos departamento direktorė ir t. t., paskutinį dešimtmetį buvusi Manhattanville College of the Sacred Heart bibliotekos konsultantė ir kolegijos dėstytoja, neseniai išėjo pensijon ir apsigyveno Nek. Pr. M. seserų vienuolyno Putnamo, Conn., sodyboje.

M. Avietėnaitė, grįžusi iš JAV, visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį nepaprastai dideliu atsidėjimu dirbo Lietuva, ne tik būdama užsienio reikalų

ministerijoje, bet ir visais kitais būdais, ypač reiškesi spaudoje, kultūrinėse bei žymiosiose moterų organizacijose, skaučių serijoje ir kt.

Sovietams okupavus Lietuvą, tremtyje visai ir visa energija dėjosi prie darbų, kurie reikalingi kovai už Lietuvos laisvę.

Išėjusi pensijon, M. Avietėnaitė nesėdi rankų sudėjusi; ji pertvarko moderniškai vienuolyno biblioteką prisideda prie seserų spaustuvėje spausdinamų leidinių taisymo ir pan. Ji yra judri, darbšti ir gyvena rūpestiais, kurie liečia visus lietuvius.

SENOVIŠKI SKLINDŽIAI

STEFANJA STASIENE, Cleveland, Ohio

Užgavėnės Lietuvoje buvo gana triukšmingos papročiais, o jau valgyti tą dieną tai ir galo nebuvo. Paprastai būdavo sakoma, jog šią dieną reikia mėsos valgyti 12 kartų, nes tada užteksią jos ir per visus metus.

Na, ir prigaminavo šeiminiškės įvairių ir riebių valgių, kaip antai: šuipinį su kiaulės galva, 3 puodukus pieno, 1 pakelį mielių, 3 kiaušinius ir pagal skoni druskos, cukraus. Pusę griekinių miltų užplikyti 1 puoduku verdančio pieno. Kai ataus, įpilti pusę kvietinių miltų, 1 puoduką pieno su cukrum, ištrintas mieles ir gerai išplakus leisti pakilti. Paskui įdėti išplaktus trynius su trupeliu cukraus, sudėti likusius miltus,

Amžinyjū darbų tęstinumas...

Piešinys Matildos Stasaitės

ar uodega, lašinuocių, vėdaru, kugelio, kiunskio (šutinis), pamušuk, lietuvių, skindžių (blytų)...

Daug šių valgių jau išnyko ir jų vardai paliko tik mūsų literatūroje. Tačiau, kai kurie vis dėlto dar gyvi ir mūsų jaunimo mėgiami. Štai, kad ir skindžiai (blynai).

Imti: 4 puodukus griekinių miltų, 2 puodukus kvietinių mil-

skyrė a. a. Lilijos Vanagaitienės atminčiai, nes ji, būdama klubo pirmininke, įvedė šią gražią, patriotišką klubo tradiciją.

M. Rudienė pasiūlė, programa baigta bendru dalyvių lietuvišku dainų dainavimu.

AUKSĖ

Dievui turėk širdį kaip vaiko, žmonėms turėti motinos širdį, o sau — teisę.

— Sv. Paschalia